Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO POMORSKIEGO

Rok V TORUŃ, listopad-grudzień 1937 r. Nr 3/4

TREŚĆ:

CZĘŚĆ URZĘDOWA:

Poz.		Str.
26.	Związek Legionistów Polskich — o potrącanie składek przy wypłacie uposażenia	24
27.	Należenie do stowarzyszeń uczniów szkół zawodowych dokształcających	24
28.	W sprawie zaświadczeń dyrektorów prywatnych szkół średnich ogólnokształcących	25
29.	Zbiórka na Fundusz Szkolnictwa Polskiego Zagranicą	25
30.	W sprawie kół szkolnych P. B. K.	26
31.	Urlopy w okresie świąt Bożego Narodzenia	27
32.	Udział przedstawicieli władz szkolnych w powiatowych zebraniach periodycznych	27
33.	Dostawa drewna na budowę szkół powszechnych i inne cele	27
34.	Ulgi w opłatach egzaminacyjnych dla kandydatów na kierowców pojazdów mechanicznych	28
35.	W sprawie konkursów polonistycznych dla młodzieży szkół średnich ogólnokształcących	29
36.	Ulgi kolejowe dla młodzieży szkolnej — wykaz szkół na rok szkolny 1937/38	31
37.	W sprawie czasopisma „Rodzina i Dziecko"	37
38.	Zasiłki na ogniotrwałe krycie dachów publicznych szkół powszechnych	38
39.	Akcja przysposobienia przeciwpożarowego młodzieży szkolnej i pozaszkolnej	38
40.	W sprawie niewłaściwego zachowywania się młodzieży na drogach i w miejscach publicznych	39
41.	Wystawa szkiców i odczyty krajoznawcze p. Stanisława Błońskiego	39
42.	Pomoc dla dziatwy szkół powszechnych	39
43.	Ustanowienie Komisji Egzaminacyjnej dla kandydatów na stanowiska II kat. w państw. służbie admin.	40
44.	Ustanowienie Komisji Egzaminacyjnej dla kandydatów na stanowiska III kat. w państw. służbie admin.	40
45.	Komisja Dyscyplinarna dla funkcjonariuszów państwowych	40
46.	Utworzenie Okręgowej Komisji Dyscyplinarnej dla nauczycieli przy Kuratorium O. S. Pom.	41
47.	Komunikat w sprawie akcji pomocy zimowej bezrobotnym w sezonie 1937/38	41
48.	Komunikat w sprawie czasopisma „Język Polski"	42
49.	Komunikat w sprawie wydawnictwa „Elements of Polisch Culture as seen by a Resident Foreigner"	42
50.	Komunikat w sprawie filmu p. t. „Kala Nag"	42
51.	Komunikat w sprawie filmu p. t. „Królowa Wiktoria"	42
52.	Komunikat w sprawie kursu dla uczniów i uczennic-kierowników kół szkolnych L. M. i K.	42
53.	Ruch służbowy	43

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA:

Poz.		Str.
54.	Przemówienie Pana Wojewody Pomorskiego, Ministra Władysława Raczkiewicza, wygłoszone z okazji tygodnia propagandy oświaty pozaszkolnej przedpoborowych w Polskim Radio — Rozgłośni Pomorskiej dn. 19. XI. 1937 r.	46
55.	Przemówienie Pana Kuratora O. S. Pom. Dra Antoniego Ryniewicza, wygłoszone przed mikrofonem rozgłośni pomorskiej dn. 15. XI. 1937 r. z okazji otwarcia kursów dla przedpoborowych	46
56.	Komunikat Tow. Pop. Bud. Publ. Szk. Powsz. w sprawie zamknięcia obrachunków IV Tygodnia Szkoły Powszechnej	48
57.	Komunikat w sprawie stypendiów dla młodzieży szkół średnich	48
58.	Komunikat w sprawie kolekcji minerałów i wytworów hutniczych	49
59.	Komunikat w sprawie skradzionych mikroskopów	49
60.	Komunikat w sprawie adresu Działu Propagandy Wydawnictw Głównej Księgarni Wojsk. na D. O. K. VII i VIII	49
61.	Konkurs na podręczniki dla gimnazjum kupieckiego	49
62.	Wykaz dzieł nabytych przez Okręgową Bibliotekę Pedagogiczną Kuratorium O. S. Pom. w Grudziądzu w lipcu i sierpniu 1937 r.	49
63.	Książki nadesłane	51

DZIAŁ URZĘDOWY

26.

PREZYDIUM RADY MINISTRÓW — Odpis.
Nr 49 — 90/2

Warszawa, dnia 15 listopada 1937 r.

Związek Legionistów Polskich o potrącanie składek przy wypłacie uposażenia.

Do

Komendy Naczelnej Związku Leg. Pol.

Warszawa
ul. Matejki Nr 3.

Na pismo z dnia 13 października 1937 r. Nr Og/Fin/37 Prezydium Rady Ministrów zawiadamia, że zgadza się na potrącanie składek członkowskich, należnych od członków Związku, przy wypłacie uposażenia.

Potrącenia takie mogą być jednak dokonywane jedynie na podstawie próśb funkcjonariuszów-legionistów, zgłoszonych do władzy wypłacającej uposażenie. Potrącanie to jednak nie może stwarzać pozoru stosowania przymusu administracyjnego.

Odpis niniejszego pisma Prezydium Rady Ministrów przesyła równocześnie do wszystkich Ministerstw.

Dyrektor Biura Personalnego:
(—) *J. Jagiełło.*

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr O — 10557/37

Toruń, dnia 2 grudnia 1937 r.

Sprawa: Związek Legionistów Polskich — o potrącanie składek przy wypłacie uposażenia.

Inspektoratom Szkolnym oraz Dyrekcjom i Kierownictwom wszystkich szkół w Okręgu.

na podstawie pisma okólnego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 26 listopada 1937 r. Nr BP — 27684/37 powyższe pismo Prezydium Rady Ministrów z dnia 15 listopada 1937 r. Nr 49—90/2 podaję do wiadomości i wykonania.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) ***Dr Antoni Ryniewicz.***

27.

Należenie do stowarzyszeń uczniów szkół zawodowych dokształcających.

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 30 sierpnia 1937 roku
Nr II W-1171/37.

Wobec istniejących wątpliwości, czy uczniowie szkół dokształcających zawodowych mogą należeć do stowarzyszeń pozaszkolnych, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśnia:

1. Uczniowie szkół dokształcających zawodowych są „młodzieżą szkolną" w rozumieniu art. 2 ust. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 roku o prawie o stowarzyszeniach (Dz. U. R. P. nr 94 poz. 808).

2. Uczniowie szkół dokształcających zawodowych jako „młodzież szkolna" nie mogą należeć do organizacji pozaszkolnych w charakterze członków stowarzyszeń.

Uczniowie tych szkół mogą natomiast uczestniczyć w stowarzyszeniach wyższej użyteczności w kołach zorganizowanych na terenie szkół.

Dyrektor Departamentu:
(—) ***Dr M. Pollak***

Otrzymują:
Kuratoria Okręgów Szkolnych,
Śląski Urząd Wojew. Wydz.Ośw. Publ.,
Liceum Krzemienieckie.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego

Toruń, dnia 1 grudnia 1937 r.
Nr III 10399/37.

Kierownictwom wszystkich szkół dokształcających zawodowych w Okręgu
do wiadomości.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) ***Dr Antoni Ryniewicz***

28.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa

Okólnik Nr 94

z dnia 22 października 1937 r. (II S — 8497/36)

w sprawie zaświadczeń dyrektorów prywatnych szkół średnich ogólnokształcących.

Na prośbę Zarządu Stowarzyszenia Dyrektorów Polskich szkół średnich prywatnych i samorządowych w sprawie wydawania przez władze szkolne dyrektorom i dyrektorkom tych szkół legitymacyj — zawiadamiam, że zdecydowałem wydawanie zaświadczeń urzędowych o pełnieniu wymienionych funkcyj.

Zaświadczenia według ustalonego wzoru mogą być wydawane przez Kuratoria Okręgów Szkolnych i Wydział Oświecenia Publicznego Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego na życzenie zainteresowanych osób, o ile osoby te zostały zatwierdzone na stanowisku dyrektorów (ek) prywatnych szkół średnich ogólnokształcących.

Zaświadczenia ważne są na dany rok szkolny, lecz ważność ich może być przedłużona z roku na rok przez wyciśnięcie pieczęci Kuratorium w przewidzianym na to miejscu w zaświadczeniu i wypisanie roku szkolnego, na który przedłuża się ważność zaświadczenia. Po rozwiązaniu stosunku służbowego właściciel zaświadczenia powinien je zwrócić władzy, która ten dokument wystawiła.

Fakt wydania zaświadczenia należy zapisywać w osobnej księdze zaświadczeń.

O powyższym należy poinformować prywatne szkoły średnie ogólnokształcące.

Minister:
(—) W. Świętosławski

Otrzymują:
Kuratoria Okręgów Szkolnych, Urząd Wojewódzki Śląski, Wydz. Ośw. Publ.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego

Nr II — 7173/37.

Toruń, dnia 30 października 1937 r.

Do
Dyrekcji Prywatnych Szkół Średnich
Ogólnokształcących Okręgu

Odpis powyższy podaję do wiadomości z uwagą, że Dyrektorzy (Dyrektorki) winni zwrócić się z prośbą o to do Kuratorium i nadesłać dwie fotografie formatu paszportowego.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) Dr Antoni Ryniewicz

29.

Zbiórka na Fundusz Szkolnictwa Polskiego Zagranicą.

Pismo okólne Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 4 listopada 1937 r.
Nr Prez. — 1076/37.

Fundusz Szkolnictwa Polskiego Zagranicą w porozumieniu z Towarzystwem Pomocy Polonii Zagranicznej przystępuje do zorganizowania wzorem lat ubiegłych, tym razem szóstej z rzędu, powszechnej zbiórki na cele szkolnictwa polskiego za granicą w czasie od 15 stycznia do 15 lutego 1938 roku.

Losy ośmiomilionowej rzeszy Polaków, pozostających poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, powinny jak najbardziej obchodzić społeczeństwo polskie w odbudowanym Państwie. W szczególnej mierze winny budzić zainteresowanie losy miliona polskich dzieci i młodzieży narażonych pod obcymi rządami na wynarodowienie. Dla uniknięcia lub przynajmniej zmniejszenia niebezpieczeństwa wynarodowienia niezbędne jest utrzymanie i dalszy rozwój szkolnictwa polskiego za granicą.

W odczuciu potrzeb, którym ma służyć wzmiankowana zbiórka, zewalam na jej przeprowadzenie, zgodnie z zasadami wyrażonymi w okólniku Nr 80 z 22 sierpnia 1936 r. II P — 5000/36 w sprawie składek w szkołach, a mianowicie może być ona zorganizowana jedynie wśród rodziców (opiekunów) młodzieży szkolnej, a dobrowolne datki mogą być składane na ręce upoważnionych do tego członków zarządów (opiek szkolnych) czy specjalnych komitetów lub kół rodzicielskich.

Należy również zachęcić pracowników szkolnych, aby wzięli udział w pracach lokalnych komitetów, a samej akcji nadali charakter wychowawczy, wyjaśniając młodzieży położenie ich rówieśników poza granicami Rzeczypospolitej.

Minister:
(—) W. Świętosławski

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr O — 8225/37

Toruń, dnia 15 listopada 1937 r.

Sprawa: **Zbiórka na Fundusz Szkolnictwa Polskiego Zagranicą.**

Inspektoratom Szkolnym oraz Dyrekcjom i Kierownictwom wszystkich szkół w Okręgu
powyższe podaje do wiadomości i wykonania.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) Dr Antoni Ryniewicz

30.

Odpis.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
Warszawa

Okólnik Nr 101

z dnia 18 listopada 1937 r. (II. W. — 10471/37)

w sprawie kół szkolnych P. B. K.

Zezwalam na zakładanie szkolnych kół młodzieży Polskiego Białego Krzyża na zasadach załączonego regulaminu.

Zakładanie szkolnych kół P. B. K. jak wszystkich innych kół Stowarzyszeń wyższej użyteczności, wymaga zgody Kierownictwa lub Dyrekcji szkoły, która powinna mieć na uwadze celowość powstania koła.

Minister:
(—) W. Świętosławski

1 zał.

Otrzymują:
Kuratoria Okręgów Szkolnych,
Śląski Urząd Wojew. Wydz. Ośw. Publ.
Liceum Krzemienieckie.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego

Toruń, dnia 23 listopada 1937 r.

Nr O 9285/37.

W sprawie kół szkolnych P. B. K.

Inspektorom Szkolnym oraz Dyrekcjom i Kierownictwom wszystkich szkół w Okręgu

okólnik Nr 101 Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 18 listopada 1937 r. (II. W. — 10471/37) podaję do wiadomości i przestrzegania.

1 załącznik.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) *Dr Antoni Ryniewicz*

Załącznik do Nr II W — 10471/37.

Regulamin Szkolnych Kół Młodzieży Polskiego Białego Krzyża (P. B. K.)

§ 1. Szkolne Koła P. B. K. mogą być zakładane w szóstych i siódmych klasach szkoły powszechnej, gimnazjach, a przede wszystkim w liceach i zakładach kształcenia nauczycieli. Liczba członków, tworzących koło powinna wynosić co najmniej 10 uczniów (uczennic).

§ 2. Zawiązane Koło otrzymuje nazwę. Szkolne Koło Młodzieży Polskiego Białego Krzyża przy . . . .
(nazwa szkoły i miejscowość)

§ 3. Opiekę nad Kołem P. B. K. z ramienia Dyrekcji względnie Kierownictwa szkoły sprawuje jeden z członków Rady Pedagogicznej.

§ 4. Członkowie Koła opłacają składkę członkowską w wysokości, ustalonej przez władze szkolne dla wszystkich organizacyj szkolnych.

§ 5. Sposób wyboru zarządu Koła, ustalenie ilości członków zarządu oraz sposób wykonywania kontroli nad finansami Koła należy do kompetencji Rady Pedagogicznej.

§ 6. Roczne główne zebranie członków Koła rozpatruje sprawozdanie zarządu Koła oraz zatwierdza sprawozdanie finansowe organów kontrolnych powołanych zgodnie z § 5, o ile kontrola ta spoczywa w ręku uczniów.

§ 7. Plan działalności Koła opracowany zasadniczo przez samą młodzież wchodzi w życie po zatwierdzeniu go przez dyrektora (kierownika) szkoły.

§ 8. Działalność Koła powinna zmierzać w myśl wskazań statutu P. B. K. do zaspakajania, zależnie od wieku i wykształcenia młodzieży, w miarę jej sił i możności, potrzeb duchowych żołnierza przez pomoc w pracy kulturalno-oświatowej, prowadzonej w domach żołnierza oraz w świetlicach oddziałowych drogą:

a) zaopatrywania świetlic w materiały kulturalno-oświatowe (gazety, książki, albumy, gry towarzyskie i t. p.),
b) urządzania imprez i przedstawień dla żołnierzy,
c) korespondencji z żołnierzami,
d) wygłaszania odczytów i prowadzenia pogadanek i t. p.

§ 9. Koło może za zgodą Dyrekcji (Kierownictwa) szkoły:

a) urządzać zebrania uczniowskie w celu szerzenia wśród uczniów (uczennic) danej szkoły idei propagowanych przez P. B. K. oraz w celu zjednywania dla niej nowych członków,
b) urządzać imprezy w celu powiększania swych funduszów.

§ 10. Zatwierdzone przez roczne zebranie członków Koła roczne sprawozdanie z działalności Koła przesyła zarząd Koła za pośrednictwem opiekuna do Zarządu miejscowego Koła lub Zarządu Okręgu P. B. K.

§ 11. Koło może być rozwiązane przez Dyrekcję względnie Kierownictwo szkoły. Koło może się również rozwiązać samo na podstawie uchwały rocznego zebrania.

O rozwiązaniu Koła należy zawiadomić Zarząd miejscowego Koła względnie Zarząd Okręgu P. B. K.

§ 12. Majątkiem rozwiązanego Koła dysponuje Rada Pedagogiczna.

31.

Urlopy w okresie świąt Bożego Narodzenia.

Pismo okólne Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 26 listopada 1937 r. Nr BP. — 27616/37.

Z polecenia Pana Ministra zawiadamiam, że w celu umożliwienia jak najszerszego wykorzystania okresu nadchodzących świąt Bożego Narodzenia przez urzędników i funkcjonariuszów niższych, którzy pragnęliby wyjechać w okresie świątecznym do swych rodzin, można ich zwalniać od normalnych zajęć służbowych w dwu kolejnych terminach, a mianowicie na okresy 5-dniowe od dnia 23 do 27 grudnia 1937 r., oraz od 30 grudnia 1937 r. do 3 stycznia 1938 roku włącznie — z zastrzeżeniem pełnego uwzględnienia wymogów służby.

Dyrektor Biura Personelnego:
(—) W. Przybyłowicz.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr O — 10250/37

Toruń, dnia 1 grudnia 1937 r.

Urlopy w okresie świąt Bożego Narodzenia.

Inspektoratom Szkolnym oraz
Dyrekcjom wszystkich szkół w Okręgu
do wiadomości.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) *Dr Antoni Ryniewicz*

32.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
Nr Gl. — 5 c — 3

Odpis z odpisu.

Warszawa, dnia 20 października 1937 r.

Udział w powiatowych zebraniach periodycznych.

Do
Ministerstwo Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego.

Zdarzają się coraz częściej przypadki, że w przewidzianych w art. 13 i 65 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 19. I. 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. nr 80, poz. 555 ex 1936 r.) zebraniach periodycznych powiatowych, których skład i zadania bliżej zostały określone w §§ 22 i 23 rozprządzenia Rady Ministrów z dnia 2. VII. 1931 r. o stanowisku wojewodów i starostów jako przedstawicieli Rządu (Dz. U. R. P. nr 66, poz. 546), nie bierze udziału znaczna część naczelników władz i urzędów administracji niezespolonej.

Zjawisko to występuje również w powiatach granicznych, gdzie potrzeba kontaktu władz jest szczególnie silna.

Jako powód nieobecności bywa podawana choroba lub nawał pracy. W pierwszym wypadku winien być naczelnik zastąpiony przez zastępcę, w drugim zaś wypadku, ponieważ termin zebrania bywa podawany dłuższy czas naprzód i zebrania odbywają się najwyżej 2 razy do roku, istnieje możność zapobieżenia temu przez odpowiednie rozplanowanie zajęć.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi o wydanie odpowiednich w tym względzie zarządzeń i powiadomienie o ich treści.

(—) Hausner,
Dyrektor Gabinetu Ministra.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Toruń, dnia 19 listopada 1937 r.
Nr O — 8888/37.

Udział przedstawicieli władz szkolnych w powiatowych zebraniach periodycznych.

Panom Inspektorom Szkolnym Okręgu powyższe pismo Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 20 października 1937 r. Nr GL. 5 c — 3 podaję do wiadomości na podstawie okólnika Nr 99 Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 listopada 1937 r. (B. P. — 25723/37) z równoczesnym wyjaśnieniem, że obowiązkowe uczestniczenie Panów Inspektorów we wspomnianych zebraniach leży również w interesie szkolnictwa.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) *Dr Antoni Ryniewicz*

33.

Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych
Dyrekcja Naczelna Lasów Państwowych

Warszawa, dnia 29 października 1937 r.

Do
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
w miejscu
E.H. i — 6164/65/93

Dostawa drewna na budowę szkół powszechnych i inne cele.

W związku z prowadzoną przez Lasy Państwowe ulgową sprzedażą materiałów drzewnych

na budowę szkół powszechnych oraz na budowę i naprawę obiektów drogowych, budowli samorządowych i użyteczności publicznej — Dyrekcja Naczelna Lasów Państwowych komunikuje, iż prowadzenie tej akcji wymaga pewnego usprawnienia.

Dotychczas samorządy zgłaszały zapotrzebowanie na drewno w różnych porach roku, a więc również w porze letniej.

Taki stan rzeczy stwarza dla Administracji Lasów Państwowych trudności w zaopatrywaniu samorządów w potrzebne drewno z uwagi na to, iż właściwym sezonem sprzedażnym drewna są miesiące zimowe, w czasie których przeważna część drewna jest wyprzedawana.

W celu usprawnienia prowadzenia omawianej akcji nadal konieczne jest, aby samorządy zgłaszały swe zapotrzebowania i dokonywały zakupu drewna przede wszystkim w miesiącach zimowych, t. j. w tym okresie, kiedy Administracja Lasów Państwowych dysponuje jeszcze wolnym od zobowiązań surowcem. Nadmienia się przy tym, iż okres zimowy jest najodpowiedniejszy dla wywozu drewna z lasu.

W związku z powyższym Dyrekcja Naczelna prosi o wydanie odpowiedniego zarządzenia, aby zapotrzebowania na materiały drzewne do budowy szkół powszechnych oraz na budowę i naprawę obiektów drogowych, budowli samorządowych i użyteczności publicznej były zgłoszone przez gminy do nadleśnictw, względnie tartaków — w miesiącach listopadzie i grudniu b. r., przy czym aby zakupu tych materiałów dokonały do 1-go marca następnego roku, gdyż tylko do tego czasu na skutek zgłoszonych uprzednio zapotrzebowań będzie rezerwowane drewno dla samorządów.

Dłużej aniżeli do 1 marca Administracja Lasów Państwowych nie będzie mogła rezerwować drewna na omawiane wyżej potrzeby samorządów ze względu na to, iż dla sprzedaży musi być wykorzystany okres miesięcy zimowych, bowiem pozostawienie drewna na okres letni zagraża obniżeniem jego wartości technicznej. Tym bardziej Administracja Lasów Państwowych nie może przez dłuższy czas rezerwować drewna, gdyż, jak wykazały doświadczenia z r. 1936/37 — zgłaszane przez samorządy zapotrzebowania opiewały na znacznie większe ilości drewna aniżeli faktycznie były zakupione. W wymienionym wyżej okresie budżetowym samorządy zgłosiły zapotrzebowania na drewno do budowy szkół powszechnych na około 158.000 m^3, podczas gdy faktycznie nabyły tylko około 99.000 m^3.

Jak widać z powyższego, na zapotrzebowaniach nie można całkowicie polegać, gdyż nie dają one żadnej gwarancji, że zgłoszone w tych zapotrzebowaniach ilości drewna zostaną faktycznie zakupione.

Postawienie w podany wyżej sposób sprawy zaopatrywania się przez samorządy w drewno nie wyklucza możliwości nabywania drewna w późniejszym terminie niż do 1 marca, oczywiście w miarę posiadanych jeszcze zapasów do sprzedaży.

Ze względu na zbliżający się okres sprzedaży z cięć 1937/38 r. — Dyrekcja Naczelna prosi o jak najśpieszniejsze wydanie omawianego zarządzenia oraz o nadesłanie jego odpisu do wiadomości Dyrekcji Naczelnej.

Szef Działu Użytkowania i Zbytku Drewna:
(—) A. Panek.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr O — 9284/37

Toruń, dnia 23 listopada 1937 r.

Inspektoratom Szkolnym w Okręgu

na podstawie pisma okólnego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 17 listopada 1937 r. Nr II P 10429/37 powyższy odpis pisma Dyrekcji Naczelnej Lasów Państwowych, w sprawie zakupu drewna na budowę szkół powszechnych, podaję do wiadomości.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) ***Dr Antoni Ryniewicz***

34.

Ulgi w opłatach egzaminacyjnych dla kandydatów na kierowców pojazdów mechanicznych.

Okólnik Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego z dnia 18 października 1937 r. Nr III 5504/37.

Do Dyrekcyj szkół zawodowych Okręgu.

Na podstawie pisma Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 6 października 1937 r. Nr II S — 8944/37 i w związku z pismem tegoż Ministerstwa z dnia 12-go czerwca 1937 r. Nr II S — 4422/37 podaję do wiadomości, że nauczyciele prowadzący akcję motoryzacyjną, którzy pragną uzyskać ulgi w opłacie egzaminacyjnej powinni odnosić się bezpośrednio do Automobilklubu Polski w Warszawie, Aleja Szucha 10, załączając do podania zaświadczenie Dyrekcji zakładu, w którym nauczyciel prowadzi akcję motoryzacyjną.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego:
(—) ***Dr Wł. Sperczyński***
Naczelnik Wydziału.

35.

W sprawie konkursów polonistycznych dla młodzieży szkół średnich ogólnokształcących.

Okólnik Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego z dnia 26 października 1937 r. Nr II — 6418/37.

Do

Dyrekcji państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących Okręgu.

Z polecenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wprowadzam na terenie Okręgu Szkolnego Pomorskiego konkursy polonistyczne dla młodzieży szkół średnich ogólnokształcących, począwszy od roku szkolnego 1937/38.

Zarazem ogłaszam jako załączniki do niniejszego okólnika:

1. regulamin nagród Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomoskiego za najlepsze wyniki z języka polskiego w gimnazjach Okręgu,
2. regulamin przeprowadzenia konkursu,
3. regulamin wewnętrzny komisji konkursowej.

3 załączniki.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego:
(—) F. Kozanecki
p. o. Naczelnika Wydziału.

Załącznik 1 do Nr II — 6418/37.

Regulamin nagród Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego za najlepsze wyniki z języka polskiego w gimnazjach Okręgu.

§ 1.

Celem pobudzenia młodzieży do doskonalenia się w języku polskim, który jest podstawową wartością kulturalną narodu, ustanawia się pod protektoratem Polskiej Akademii Literatury dla uczniów (ennic) klasy ósmej gimnazjów jedną nagrodę przechodnią zespołową za najlepsze wyniki z języka polskiego oraz trzy nagrody indywidualne.

Po pełnym wejściu w życie reformy szkolnej regulamin dotyczyć będzie liceów ogólnokształcących.

§ 2.

Nagrodę przechodnią dla zespołu, t. j. dla tej klasy ósmej, która osiągnie najlepsze wyniki stanowi popiersie Stefana Żeromskiego.

Nagrody indywidualne stanowią książki, przy czym zdobywca pierwszej nagrody w konkursie indywidualnym otrzyma nagrodę książkową Polskiej Akademii Literatury, zaopatrzoną dedykacją prezydium P. A. L.

§ 3.

O nagrodę zespołową ubiegać się mogą wszystkie klasy ósme państwowych i prywatnych gimnazjów z pełnymi prawami.

Kandydatem do nagrody indywidualnej może być każdy (a) uczeń (nica) klasy ósmej gimnazjów państwowych i prywatnych, spełniający warunki wymienione w ust. 6 § 4.

§ 4.

Warunkiem zdobycia nagród jest uzyskanie możliwie wysokiego poziomu w zakresie kultury języka i znajomości literatury, zgodnie z wymaganiami programu.

O nagrodę zespołową ubiegać się mogą klasy, które z języka polskiego osiągną w pierwszym półroczu w klasie ósmej co najmniej 33% ocen bardzo dobrych lub dobrych w stosunku do liczby klasyfikowanych uczniów, przy czym ilość ocen niedostatecznych nie może przekraczać 10%.

Szkoły, nie mające warunków do zgłaszania zespołów, mogą zgłaszać kandydatów do nagród indywidualnych spośród uczniów, spełniających warunki przedkonkursowe, wyszczególnione w ust. ostatnim § niniejszego.

Podstawą oceny poziomu będą wyniki wypracowań, napisanych w marcu przez wszystkich zgłoszonych uczniów klas ósmych na temat, ustalony przez Kuratorium.

W razie osiągnięcia przez dwa lub więcej zespołów równych wyników, rozstrzyga wyższy procent ocen bardzo dobrych lub dobrych w klasie ósmej.

Członkowie zespołów lub kandydaci z poza zespołów, którzy w wyniku klasyfikacji rocznej w klasie siódmej i półrocznej w klasie ósmej uzyskali z języka polskiego stopnie bardzo dobre oraz z wypracowania konkursowego bardzo dobre, będą kandydatami do nagród indywidualnych.

§ 5.

Zgłoszenia zespołów klasowych oraz poszczególnych uczniów przesyłają Dyrekcje zakładów do Kuratorium O. S. Pomorskiego corocznie do dnia 31 grudnia.

§ 6.

Przy zgłoszeniu Dyrekcje gimnazjów, wymienionych w § 3 przedkładają Kuratorium:

spis uczniów klasy VIII z wykazem uzyskanych przez nich stopni z języka polskiego stosownie do wymagań § 4.

Materiały te należy zaopatrzyć napisem „Konkurs z języka polskiego".

§ 7.

W wyniku otrzymanych zgłoszeń Kuratorium zarządzi, w których gimnazjach i w jakim terminie odbędzie się praca konkursowa z języka polskiego.

§ 8.

Nagrody przyznaje Kurator Okręgu Szkolnego Pomorskiego na wniosek Komisji Konkursowej, w skład której wchodzą:

a) Przedstawiciel P. A. L.,
b) Naczelnik Wydziału lub wizytator szkół średnich ogólnokształcących, nauczyciel (ka) języka polskiego jednego z gimnazjów państwowych, nauczyciel (ka) języka polskiego jednego z prywatnych gimnazjów powoływani przez Kuratora Okręgu Szkolnego Pomorskiego na okres 3-letni.

Pierwsze zebranie komisji odbyć się winno najpóźniej do dnia 15 stycznia każdego roku szkolnego.

Komisji przysługuje prawo kooptowania na dany rok szkolny dwóch nauczycieli (lek) jęz. polskiego lub dyrektorów (przełożonych) z gimnazjów, uprawnionych do brania udziału w konkursie o nagrodę zespołową.

§ 9.

Po decyzji Kuratora Okręgu Szkolnego Dyrekcje otrzymują powiadomienie o wynikach konkursu, które ponadto ogłoszone będą w najbliższym numerze Dz. Urzęd.

Zdobywca pierwszej nagrody indywidualnej weźmie udział w uroczystym zebraniu P. A. L. w dniu 8 listopada każdego oku.

§ 10.

Nagrodę przechodnią zdobywa się na przeciąg jednego roku szkolnego.

Zdobycie nagrody w ciągu trzech następujących po sobie lat przez klasę ósmą tego samego zakładu lub pięciokrotnie w ciągu kilku lat decyduje o przejściu jej na własność danego zakładu.

Nagroda indywidualna stanowi własność nagrodzonego.

§ 11.

Niniejszy Regulamin należy odczytać młodzieży na początku każdego roku szkolnego oraz zachęcić ją do brania udziału w konkursie.

§ 12.

Szczegółowe przepisy, dotyczące sposobu przeprowadzania konkursów, ustalania wyników i wręczania nagród opracuje na okres 3-letni każda z powołanych komisyj.

Przepisy te wymagają zatwierdzenia Kuratora Okręgu Szkolnego Pomorskiego.

Załącznik 2 do Nr II — 6418/37.

Organizacja przyznawania nagród Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego za najlepsze wyniki z języka polskiego w gimnazjum Okręgu.

Regulamin przeprowadzenia konkursu.

1. Zespoły i jednostki, przystępujące do konkursu, piszą pracę konkursową w odosobnieniu, w szkole, w obecności dyrektora zakładu (lub uprawnionego zastępcy) i jednego nauczyciela, którzy odpowiedzialni są za samodzielność prac.
2. Termin wyznacza Kuatorium na wniotek komisji konkursowej.
3. Kopertę z tematem pracy otwiera dyrektor (zastępca) wobec dyżurnego nauczyciela i kandydatów.
4. Na pisanie prac przeznacza się 5 godzin.
5. Zespół zostaje definitywnie dopuszczony do konkurencji, jeśli do Komisji konkursowej wpłyną prace w ilości przynajmniej $^{4}/_{5}$ wszystkich zgłoszonych uczestników.
6. Kandydat otrzymuje od dyrektora (zastępcy) opatrzone pieczęcią zakładu arkusze papieru na brulion i czystopis. Odesłaniu do komisji podlega zarówno czystopis, jak brulion.
7. Piszący mogą korzystać jedynie ze słowników jako pomocy.
8. Praca oddana winna być podpisana przez dyrektora (zastępcę) z oznaczeniem godziny zakończenia.
9. Prace winny być odesłane niezwłocznie do Kuratorium bez poprawienia i oceniania.
10. Z przeprowadzenia konkursu dyrekcja sporządza protokół i odsyła go wraz z pracami.
11. Dyrekcja zapozna kandydatów z regulaminem najpóźniej w przeddzień konkursu.

Załącznik 3 do Nr II — 6418/37.

Organizacja przyznawania nagród Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego za najlepsze wyniki z języka polskiego w gimnazjach Okręgu.

Regulamin wewnętrzny komisji konkursowej.

1. Komisja na jednym z pierwszych posiedzeń w danym roku szkolnym ustala termin pisania prac konkursowych. O terminie tym zawiadamia zainteresowane zakłady przewodniczący Komisji.
2. Członkowie Komisji proponują temat pracy konkursowej; Komisja wybiera większością głosów obecnych członków trzy spośród nich. Ostatecznego wyboru tematu dokonywa Kurator Okręgu Szkolnego.
3. Prócz tematu jednego wspólnego dla zespołów i kandydatów jednostkowych może

być ustalony specjalny temat dla kandydatów do nagrody indywidualnej.

4. Pisma z tematem pracy rozsyła Kuratorium do zainteresowanych zakładów w zapieczętowanych kopertach.

5. Po wpłynięciu prac do Komisji, przewodniczący rozdziela je między członków celem oceny.

6. Każda praca podlega ocenie dwóch członków komisji; oceny uzgadnia się na specjalnym posiedzeniu, przy czym w wypadkach spornych rozstrzyga:

a) przy pracach z zespołów — przewodniczący,

b) przy indywidualnych — większość głosów obecnych członków komisji (po uprzednim zapoznaniu się z daną pracą wszystkich wotantów).

7. Ocenę prac ustala się w punktach od 1 (poniżej dopuszczalnego poziomu) do 5 (najlepsze).

8. Ocenę zespołu wyznacza iloraz sumy punktów, uzyskanych przez jego członków, przez ilość prac. W razie równości punktów dwóch lub więcej zespołów przodujących, komisja rozpatrzy ich prace powtórnie na podstawie wniosków dwóch innych członków komisji.

9. W wypadku niedość wysokiej wartości prac nadesłanych, komisja zastrzega sobie prawo nieprzyznawania nagród: zespołowej i pierwszej indywidualnej.

10. Wnioski komisji, dotyczące przyznania nagród, przedstawia jej przewodniczący Kuratorowi Okręgu Szkolnego do decyzji.

36.

Ulgi kolejowe dla młodzieży szkolnej — wykaz szkół na rok szkolny 1937/38.

Okólnik Kuratorium O. S. Pom. z dnia 10 listopada 1937 Nr O — 7826/37.

Do

Inspektoratów Szkolnych oraz Dyrekcyj i Kierownictw wszystkich szkół w Okręgu.

Na podstawie zarządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 2 listopada 1937 r. Nr I Praw. — 2540/96/37 załączony wyciąg z Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych z dnia 26 października 1937 r. Nr 45, zawierający wykaz szkół, których uczniom przysługują ulgi taryfowe w r. szk. 1937/38 podaję do wiadomości z nadmienieniem, że w myśl ustępu XIII okólnika nr 77 z dnia 6. IX. 1935 o legitymacjach szkolnych i ulgach kolejowych dla młodzieży szkolnej (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 8, poz. 158), oraz „Do ustępu XII" okólnika Nr 116 z dnia 4. XI. 1936 w tejże sprawie (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 10, poz. 202), szkoły niewymienione w tym wykazie nie są uprawnione do wystawiania legitymacyj szkolnych, ustalonych wymienionym okólnikiem Nr 77 z dnia 6. IX. 1935 r.

Wprowadzanie zmian i uzupełnień wykazu w ciągu roku szkolnego nie jest przewidziane.

1 załącznik.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) *Dr Antoni Ryniewicz*

1 załącznik do Nr O — 7826/37.

Wyciąg z Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr 45 z dnia 26 października 1937 roku.

W sprawie wykazu zakładów naukowych, których wychowańcom (wychowanicom) przysługują ulgi taryfowe.

W wykonaniu przepisu taryfy osobowej, bagażowej i ekspresowej Polskich Kolei Państwowych (linie normalnotorowe) z dnia 1 stycznia 1936 r. (Dz. T. i Z. K. z r. 1935, nr 47, poz. 605), § 61, pkt 2 (T. O. II.), wprowadza się w życie z dniem ogłoszenia niżej podany wykaz zakładów naukowych, których wychowańcy (wychowanice) przy przejazdach kolejami państwowymi oraz prywatnymi, znajdującymi się pod zarządem państwowym, mogą korzystać z ulg taryfowych.

W wykazie tym wyszczególnione są oddzielne zakłady naukowe, znajdujące się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i oddzielnie zakłady na obszarze W. M. Gdańska.

Wykaz zawiera zakłady naukowe państwowe i te prywatne, którym przyznano prawa szkół państwowych lub które postawione zostały na równi z zakładami państwowymi, z wskazaniem ich w porządku alfabetycznym według województw i miejscowości w których się znajdują oraz podziałem na następujące grupy:

GRUPA A.

1. Szkoły wyższe.
2. Zakłady naukowe teologiczne państwowe i postawione na równi ze szkołami państwowymi,
3. Szkoły artystyczne,
4. Szkoły średnie ogólnokształcące,
5. Szkoły zawodowe typu zasadniczego i przysposobienia zawodowego,
6. Zakłady kształcenia nauczycieli i wychowawczyń przedszkoli,
7. Szkoły specjalne dla upośledzonych,

8. Szkoły powszechne i wydziałowe oraz publiczne placówki oświaty pozaszkolnej.

GRUPA B.

Szkoły dokształcające zawodowe.

GRUPA C.

1. Zakwalifikowane zakłady naukowe teologiczne prywatne, zakwalifikowane kursy artystyczne i zakwalifikowane kursy zawodowe — także i dokształcające:
a) Artystyczne,
b) Zawodowe.
2. Instytucje oświaty pozaszkolnej.

Szkoły położone na obszarze W. M. Gdańska.

Wychowańcy (wychowanice) zakładów naukowych, wymienionych w wykazie w grupie A i B, mają prawo do korzystania z ulg na przejazdy **jednorazowe i codzienne,** przewidzianych w §§ 61 i 62 TO. II.

Wychowańcy (wychowanice) zakładów naukowych, wymienionych w wykazie w grupie C, mają prawo do korzystania z ulg jedynie przy przejazdach **codziennych** na naukę za biletami czasokresowymi (§ 61 TO. II), oraz przy przejazdach na wycieczki szkolne i kolonie (§ 62 TO. II).

Ulgę stosuje się na podstawie legitymacyj szkolnych według wzoru ustalonego osobno dla każdej grupy (wzory nr 1-a), 1-b) i 1-c) TO. II), wydawanych przez dyrekcje szkół za podpisem rektorów, dyrektorów, kierowników lub ich zastępców i opatrzonych oprócz suchej pieczęci Ministerstwa, któremu dana szkoła podlega (M. W. R. i O. P., M. Roln. i Ref. Rolnych lub Min. Op. Społ.), pieczęcią urzędową odnośnego zakładu naukowego tudzież z zachowaniem innych postanowień § 61 TO. II.

Szkoły powszechne i wydziałowe tudzież kursy i szkoły wieczorowe dla dorosłych i młodocianych, prowadzone jako instytucje oświaty pozaszkolnej, podległe inspektorom szkolnym, nie zostały wyszczególnione w wykazie, natomiast podane zostały w grupie A pod punktem 8 „Inspektoraty szkolne", którym szkoły i instytucje te są podległe.

Uczniowie szkół powszechnych korzystają z ulg przy przejazdach jednorazowych oraz przy przejazdach codziennych na naukę na podstawie legitymacji szkolnej ustalonego wzoru, wydanej przez kierownictwo danej szkoły powszechnej. Przy wycieczkach zbiorowych uczniów szkół powszechnych, zgłoszenie wycieczki szkolnej, wystawione przez daną szkołę powszechną, powinno być potwierdzone pieczęcią urzędową właściwego inspektora szkolnego.

Szkoły wydziałowe, podległe inspektorom szkolnym, w zakresie ulg kolejowych są traktowane na równi ze szkołami powszechnymi.

Uczestnicy w wieku do lat 30 kursów i szkół wieczorowych dla dorosłych i młodocianych, które nie są wyszczególnione w wykazie, a prowadzone są jako instytucje oświaty pozaszkolnej, podległe inspektorom szkolnym, mogą korzystać jedynie z ulgi kolejowej, przewidzianej **dla zbiorowych wycieczek szkolnych.** Ulgę stosuje się za każdorazowym zezwoleniem DOKP. udzielanym na podstawie podania inspektora szkolnego, za jego podpisem i pieczęcią urzędową.

Równocześnie odwołuje się poprzedni wykaz szkół, podany w nr 35 Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych z dnia 12 października 1936 r.

WYKAZ ZAKŁADÓW NAUKOWYCH, KTÓRYCH WYCHOWAŃCOM (WYCHOWANICOM) PRZYSŁUGUJĄ ULGI TARYFOWE.

I. NA OBSZARZE KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO POMORSKIEGO.

GRUPA A.

ZAKŁADY NAUKOWE TEOLOGICZNE PAŃSTWOWE I POSTAWIONE NARÓWNI ZE SZKOŁAMI PAŃSTWOWYMI:

Pelplin — Seminarium Duchowne rzymsko-katolickie.

SZKOŁY ARTYSTYCZNE:

Gdynia — Prywatna Szkoła Muzyczna im. Fr. Chopina,
Gdynia — Prywatna Pomorska Szkoła Sztuk Pięknych Wacława Szczeblewskiego (ul. Pomorska 18),
Grudziądz — Prywatny Instytut Muzyczny im. Stanisława Moniuszki,
Toruń — Prywatne Konserwatorium Pomorskiego Towarzystwa Muzycznego.

SZKOŁY ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE.

a) **Szkoły państwowe:**

Brodnica — Państwowe Gimnazjum i Liceum męskie,
Chełmno — Państwowe Gimnazjum żeńskie,
Chełmno — Państwowe Gimnazjum i Liceum męskie im. Kr. Kazimierza Jagiellończyka,
Chojnice — Państwowe Gimnazjum i Liceum męskie,
Działdowo — Państwowe Gimnazjum i Liceum koedukacyjne,
Grudziądz — Państwowe Gimnazjum i Liceum męskie im. Bol. Chrobrego,
Grudziądz — Państwowe Gimnazjum i Liceum męskie im. Kr. Jana III Sobieskiego,
Grudziądz — Państwowe Gimnazjum i Liceum żeńskie im. Marii z Billewiczów Piłsudskiej,
Kościerzyna — Państwowe Gimnazjum i Liceum męskie im. Józefa Wybickiego,

Nowemiasto — Państwowe Gimnazjum koedukacyjne im. ks. Biskupa Wł. Bandurskiego,
Starogard — Państwowe Gimnazjum i Liceum męskie (koeduk.),
Świecie — Państwowe Gimnazjum i Liceum koedukacyjne,
Tczew — Państwowe Gimnazjum i Liceum męskie,
Tczew — Państwowe Gimnazjum i Liceum żeńskie,
Toruń — Państwowe Gimnazjum i Liceum męskie im. M. Kopernika,
Toruń — Filia Państwowego Gimnazjum i Liceum im. M. Kopernika,
Toruń — Państwowe Gimnazjum i Liceum żeńskie im. Królowej Jadwigi,
Toruń — Państwowe Gimnazjum i Liceum koed. z niemieckim językiem nauczania,
Tuchola — Państwowe Gimnazjum i Liceum koedukacyjne,
Wąbrzeźno — Państwowe Gimnazjum i Liceum koedukacyjne,
Wejherowo — Państwowe Gimnazjum i Liceum męskie im. Króla Jana Sobieskiego.

b) **Szkoły prywatne:**

Brodnica — Prywatne Gimnazjum i Liceum żeńskie Towarzystwa Gimnazjum Żeńsk.,
Chełmża — Miejskie Gimnazjum koedukacyjne,
Chojnice — Miejskie Gimnazjum i Liceum żeńskie,
Gdynia — Prywatne Gimnazjum i Liceum męskie Towarzystwa Szkoły Średniej,
Gdynia — Prywatne Gimnazjum i Liceum żeńskie S. S. Urszulanek,
Gdynia-Orłowo — Prywatne Gimnazjum i Liceum O. O. Jezuitów,
Górna Grupa — Prywatne Gimnazjum i Liceum męskie Towarzystwa Słowa Bożego,
Kartuzy — Miejskie Gimnazjum koedukacyjne im. H. Sienkiewicza,
Kościerzyna — Prywatne Gimnazjum i Liceum żeńskie S. S. Urszulanek,
Lubawa — Miejskie Gimnazjum Koedukacyjne,
Pelplin — Prywatne Gimnazjum i Liceum męskie Stolicy Biskupiej (Collegium Marianum),
Toruń-Bielany — Prywatne Gimnazjum i Liceum męskie im. św. Józefa Zgromadzenia O. O. Redemptorystów,
Toruń — Miejskie Gimnazjum żeńskie (kl. VIII),
Wejherowo — Prywatne Gimnazjum i Liceum żeńskie Zgromadz. S. S. Zmartwychwstania Pańskiego.

SZKOŁY ZAWODOWE TYPU ZASADNICZEGO I PRZYSPOSOBIENIA ZAWODOWEGO

Brodnica — 3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa Tow. Szerzenia Wiedzy Handlowej,
Brodnica — Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Tow. Szerzenia Wiedzy Handlowej,
Brodnica — Szkoła Rolnicza (męska) Pomorskiej Izby Rolniczej,
Brusy — Prywatna Szkoła Przysposobienia w Gospodarstwie Rodzinnym I stopnia S. S. Zmartwychwstanek,
Chełmża — Szkoła Rolnicza (męska) Pomorskiej Izby Rolniczej,
Chojnice — Państwowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa,
Chojnice — Państwowe Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie,
Chojnice — Miejska Szkoła Gospodarstwa Domowego,
Chojnice — Miejska Szkoła Przysposobienia w Gospodarstwie Rodzinnym I stopnia,
Działdowo — Szkoła Rzemieślnicza Tow. Szkół Zawodowych (męska),
Działdowo — Szkoła Mechaniczna Tow. Szkół Zawodowych (męska),
Gdynia — 3-kl. Koedukacyjne Liceum Handlowe Izby Przem.-Handl.
Gdynia — 2-letnie Koedukacyjne Liceum Handlowe z 3-cią klasą dla specjalizacji w handlu morskim Izby Przemysłowo-Handlowej,
Gdynia — 4-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa Izby Przemysłowo-Handlowej,
Gdynia — Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Izby Przemysłowo-Handlowej,
Gdynia — Szkoła Rzemieślniczo - Przemysłowa Tow. Szkoły Handlu Morskiego i Techniki Portowej (męska),
Gdynia — Państwowa Szkoła Morska,
Gdynia — Prywatna Szkoła Przysposobienia w Gospodarstwie Rodzinnym I stopnia Tow. Handlu Morskiego i Techniki Portowej,
Gdynia — Prywatna żeńska Szkoła Przysposobienia Krawiecko-bieliźniarskiego Towarz. Szkoły Handlu Morskiego i Techniki Portowej,
Gdynia — Prywatne Gimnazjum Krawieckie Żeńskie im. Szkoły Handlu Morskiego i Techniki Portowej,
Gdynia — Prywatne Liceum Gospodarcze Tow. Szkoły Handlu Morskiego i Techniki Portowej,
Grudziądz — Państwowa Szkoła Budowy Maszyn (męska),
Grudziądz — Państwowa Szkoła Mistrzów Mechaników przy Państwowej Szkole Budowy Maszyn (męska),
Grudziądz — Państwowa Średnia Szkoła Hodowlano-Rolnicza (męska),
Grudziądz — 3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa Izby Przemysłowo-Handlowej,
Grudziądz — Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Izby Przemysłowo-Handlowej,
Grudziądz — Żeńska Szkoła Zawodowa i Gospodarcza Izby Rzemieślniczej,

Grudziądz — Szkoła Przysposobienia w Gospodarstwie Rodzinnym I stopnia Izby Rzemieślniczej,
Grudziądz — Państwowe Liceum Mechaniczne,
Grudziądz — Prywatna Szkoła Krawiecko-Bieliźniarska Izby Rzemieślniczej,
Kościerzyna — Szkoła Rolnicza (męska) Pomorskiej Izby Rolniczej,
Kowalewo — Publiczna Szkoła Przysposobienia Gospodyń Wiejskich Pomorskiej Izby Rolniczej,
Malinowo — Państwowa Szkoła Przysposobienia Gospodyń Wiejskich,
Pawłowo — Szkoła Rolnicza (męska) Pomorskiej Izby Rolniczej,
Świecie — Szkoła Rolnicza (męska) Pomorskiej Izby Rolniczej — z językiem wykładowym niemieckim,
Świecie — Szkoła Rolnicza (męska) Pomorskiej Izby Rolniczej,
Świecie — Żeńska Szkoła Zawodowa Gospodarcza Świeckiego Koła Tow. Ziemianek Pomorskich,
Świecie — Prywatna Roczna Szkoła Przysposobienia w Gospodarstwie Rodzinnym Stow. Ziemianek w Świeciu,
Tczew — 3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa Izby Przemysłowo-Handlowej,
Tczew — Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa Tow. Szkoły Rzemieślniczo-Przemysłowej,
Tczew — Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Izby Przemysłowo-Handl.,
Tczew — Prywatna Szkoła Mechaniczna Tow. Szkoły Rzemieślniczo-Przemysłowej,
Toruń — Państwowa Szkoła Zawodowa Żeńska,
Toruń — Prywatna Szkoła Przysposobienia Kupieckiego I stopnia Leona Bergera,
Toruń — 3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa Izby Przemysłowo-Handlowej ze specjalną klasą 4-tą o kierunku ekonomiczno-handlowym,
Toruń — Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Izby Przemysłowo-Handlowej,
Toruń — Państwowa Szkoła Przysposobienia w Gospodarstwie Rodzinnym I stopnia,
Toruń — Państwowe Żeńskie Gimnazjum Krawieckie,
Toruń — Państwowe Liceum Budowlane,
Toruń — Państwowe Koedukacyjne Liceum Handlowe,
Zagórze — Publiczna Szkoła Przysposobienia Gospodyń Wiejskich Pomorskiej Izby Rolniczej.

ZAKŁADY KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI I WYCHOWAWCZYŃ PRZEDSZKOLI.

Grudziądz — Państwowe Liceum Pedagogiczne męskie
Toruń — Państwowe Pedagogium Koedukacyjne,
Tuchola — Państwowe Seminarium Nauczycielskie męskie,
Wejherowo — Państwowe Liceum Pedagogiczne męskie.

SZKOŁY SPECJALNE DLA DZIECI ANORMALNYCH.

Gniew — Krajowy Zakład Wychowawczo-Leczniczy dział dla umysłowo upośledzonych,
Grudziądz — Szkoła specjalna ul. Budkiewicza 26/28 dział dla umysłowo-upośledzonych,
Starogard — Szkoła specjalna ul. Sobieskiego dział dla umysł. upośledz.,
Toruń — Szkoła specjalna Chełmińska Szosa nr 40 dział dla umysł. upośledz.,
Wejherowo — Wojewódzki Zakład dział dla głuchoniemych,
Wejherowo — Pomorski Zakład Wychowawczy dział dla moralnie zaniedb.

SZKOŁY POWSZECHNE (I WYDZIAŁOWE) ORAZ PUBLICZNE PLACÓWKI OŚWIATY POZASZKOLNEJ.

Szkoły powszechne i wydziałowe oraz publiczne placówki oświaty pozaszkolnej, organizowane przez władze administracji szkolnej, z powodu ich wielkiej liczby nie zostały wyszczególnione w wykazie niniejszym, natomiast zamieszczono poniżej spis „Inspektoratów Szkolnych", którym szkoły te są podległe.

INSPEKTORATY SZKOLNE.

Chojnice
Grudziądz
Kościerzyna
Nowe Miasto
Tczew
Toruń
Wejherowo

GRUPA B.

SZKOŁY DOKSZTAŁCAJĄCE ZAWODOWE.

Brodnica — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Brusy — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Chełmno — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Chełmża — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Chojnice — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa nr 1,
Chojnice — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa nr 3,
Czersk — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Działdowo — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Gdynia — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa nr 1,
Gdynia — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa nr 2,

Gdynia — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa nr 3,
Gdynia — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa nr 4,
Gdynia-Oksywia — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa nr 5,
Gdynia-Chylonia — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa nr 6,
Gdynia-Orłowo — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa nr 7,
Gdynia-Obłuże — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa nr 8,
Gdynia-Obłuże — Prywatne Ślusarsko-Monterskie Kursy Okrętowe Wieczorowe Tow. Wojskowo-Technicznego,
Gdynia-Obłuże — Prywatne Ślusarsko-Monterskie Kursy Okrętowe Dzienne Tow. Wojskowo-Technicznego,
Gniew — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Golub — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Górzno — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Grudziądz — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa nr 1,
Grudziądz — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa nr 2,
Grudziądz — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa nr 3,
Gródek — Prywatna Szkoła Dokształcająca Zawodowa (męska) Elektrowni w Gródku,
Jabłonowo — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Kartuzy — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Kościerzyna — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Kowalewo — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Lidzbark — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Lubawa — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Łasin — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Nowe — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Nowe Miasto — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Osie — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Pelplin — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Podgórz — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Puck — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Radzyń — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Sępólno — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Sierakowice — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Skarszewy — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Skórcz — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Starogard — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Śliwice — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Świecie — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Tczew — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa nr 1,
Tczew — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa nr 2,
Toruń — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa nr 1,
Toruń — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa nr 2,
Toruń — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa nr 3,
Toruń — Prywatne Ślusarsko-Monterskie Kursy Lotnicze Wieczorowe Tow. Wojskowo-Technicznego,
Tuchola — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Wąbrzeźno — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Wejherowo — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Wejherowo — Prywatna Szkoła Dokształcająca Zawodowa (męska) Pomorskiego Wojewódzkiego Związku Komunalnego,
Więcbork — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Zblewo — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa.

GRUPA C.

I. ZAKWALIFIKOWANE ZAKŁADY NAUKOWE TEOLOGICZNE PRYWATNE, ZAKWALIFIKOWANE KURSY ARTYSTYCZNE I ZAKWALIFIKOWANE KURSY ZAWODOWE — TAKŻE I DOKSZTAŁCAJĄCE.

a) Artystyczne:

Toruń — Prywatna Pomorska Szkoła Muzyczna.

b) Zawodowe:

Grudziądz — Kursy Zawodowe Pomorskiego Instytutu Rzemieślniczego Izby Rzemieślniczej,
Grudziądz — Kursy Drogeryjne Koedukacyjne Związku Drogerzystów Rzeczypospolitej Polskiej,
Więcbork — Kursy Gospodarstwa Domowego Zgromadzenia S. S. Diakonis.,

Zagórze — Wędrowne Kursy Rolnicze Żeńskie Pomorskiej Izby Rolniczej.

2. INSTYTUCJE OŚWIATY POZASZKOLNEJ.

Uwaga: Kursy i szkoły wieczorowe dla dorosłych i młodocianych, organizowane przez Inspektorów Szkolnych jako instytucje oświaty pozaszkolnej, z powodu ich wielkiej ilości nie zostały wyszczególnione w wykazie w dziale niniejszym, natomiast podane zostały w grupie A pod punktem 8 Inspektoraty Szkolne, którym instytucje te są podległe.

Uczestnicy tych instytucyj w wieku do lat 30 mogą korzystać jedynie z ulg kolejowych przewidzianych dla **zbiorowych wycieczek szkolnych.**

Ulgę stosuje się za każdorazowym zezwoleniem DOKP, udzielanym na podstawie podania inspektora szkolnego, za jego podpisem i pieczęcią urzędową.

II. NA OBSZARZE W. M. GDAŃSKA.

GRUPA A.

1. Szkoły wyższe:

1) Technische Hochschule, Danzig (Gdańsk) Langfuhr und deren Zweiganstalt,
2) Die Sprach-und Handelskurse, Danzig (Gdańsk) Langfuhr,
3) Staatliche Akademie für Praktische Medizin, Danzig (Gdańsk).

2. Zakłady naukowe teologiczne państwowe i postawione na równi ze szkołami państwowymi:

(vacat).

3. Szkoły artystyczne:

1) Konservatorium Professor Heidingsfeld, Danzig (Gdańsk),
2) Musikschule von Brederlow, Danzig (Gdańsk) und Zoppot,
3) Konserwatorium Muzyczne Macierzy Szkolnej, Danzig (Gdańsk).

4. Szkoły średnie ogólno-kształcące:

a) szkoły państwowe:

1) Staatliche Oberschule, Danzig (Gdańsk),
2) Städtisches Gymnasium, Danzig (Gdańsk),
3) Oberschule St. Petri und Pauli, Danzig (Gdańsk),
4) Oberschule St. Johann, Danzig (Gdańsk),
5) Viktoriaschule für Mädchen, Danzig (Gdańsk),
6) Mittelschule der Rechtsstadt, Danzig (Gdańsk),
7) Mittelschule St. Katharinen, Danzig (Gdańsk),
8) Alice Wendt-Mädchen-Mittelschule, Danzig (Gdańsk),
9) Niederstädtische Mittelschule Althof, Danzig (Gdańsk) Langfuhr,
10) Horst Wessel Oberschule, Danzig (Gdańsk) Langfuhr,
11) Stephan Waezold Oberschule, Danzig (Gdańsk), Langfuhr, Neuschottland i Reichskolonie,
12) Gudrunschule, Danzig (Gdańsk) Langfuhr,
13) Knaben-Mittelschule, Danzig (Gdańsk) Langfuhr,
14) Oberschule f. Jungan, Danzig (Gdańsk) Oliva,
15) Mädchen-Oberschule, Danzig (Gdańsk) Oliva,
16) Mittelschule, Danzig (Gdańsk) Neufahrwasser,
17) Oberschule f. Jungen, Zoppot,
18) Mädchen Oberschule, Zoppot,
19) Mittelschule, Zoppot,
20) Oberschule, Tiegenhof,
21) Aufbauschule i E, Neuteich.

b) szkoły prywatne:

1) Marienschule, Danzig (Gdańsk),
2) Elisabeth - Mädchen - Mittelschule, Danzig (Gdańsk),
3) Hoppesche - Mädchen - Mittelschule, Danzig (Gdańsk),
4) Pfarrstiftungschule bei der Kgl. Kapelle, Danzig (Gdańsk),
5) Conradinum, Danzig (Gdańsk) Langfuhr i Neuschottland,
6) Eichendorff - Mädchen - Mittelschule, Danzig, (Gdańsk) Langfuhr,
7) Danziger Vorbereitungsschule Eckert (koed.), Danzig (Gdańsk),
8) Gimnazjum im. Józefa Piłsudskiego Macierzy Szkolnej, Danzig (Gdańsk),
9) Szkoła Średnia Macierzy Szkolnej, Danzig (Gdańsk),
10) Jüdische Privatschule Rosenbaum, Danzig (Gdańsk).

5. Szkoły zawodowe typu zasadniczego i przysposobienia zawodowego:

1) Handels- und höhere Handelsschule, Danzig (Gdańsk),
2) Seefahrtsschule, Danzig (Gdańsk),
3) Seemaschinistenschule Möller, Danzig (Gdańsk),
4) Staatl. Lehranstalt für techn. Assistentinnen an medizinischen Instituten, Danzig (Gdańsk)
5) Fröbel - Kinderpflegerinnenschule, Danzig (Gdańsk),
6) Krankenpflegerinnenschule St. Marien, Danzig (Gdańsk),
7) Krankenpflegerinnenschule des Städt. Krankenhauses, Danzig (Gdańsk),
8) Krankenpflegerinnenschule des Diakonissen-Krankenhauses, Danzig (Gdańsk),

9) Gewerbe- und Haushaltungsschule, Danzig (Gdańsk) Langfuhr,
10) Fröbel - Kinderpflegerinnenschule, Danzig (Gdańsk) Schidlitz,
11) Werftschule der Danziger Werft und Danziger Werft Abteilung Lehrwesen, Danzig (Gdańsk),
12) Szkoła Handlowa i Wyższa Szkoła Handlowa Macierzy Szkolnej, Danzig (Gdańsk),
13) Gärtnerfachschule der Danziger Bauernkammer, Danzig (Gdańsk),
14) Diät-Fachschule, Danzig (Gdańsk).

6. Zakłady kształcenia nauczycieli i wychowawczyń przedszkoli:

1) Hochschule für Lehrerbildung, Danzig (Gdańsk) Langfuhr.

7. Szkoły specjalne dla upośledzonych:

1) Krüppelheimschule, Danzig (Gdańsk) Schidlitz,
2) Taubstummenschule, Danzig (Gdańsk).

8. Szkoły powszechne (Inspektoraty szkolne):

Schulaufsichtsbezirk Danzig (Gdańsk) Stadt,
" " Zoppot,
" " Höhe,
" " Niederung,
" " Gr. Werder,
" " Macierz Szkolna, Gdańsk.

GRUPA B.

Szkoły dokształcające zawodowe:

1) Berufsschule, Zoppot,
2) Berufsschule, Praust,
3) Berufsschule, Tiegenhof,
4) Berufsschule, Neuteich,
5) Bauernschule, Zoppot,
6) Szkoła dokształcająca zawodowa Macierzy Szkolnej Danzig (Gdańsk),
7) Berufs- und Handwerkschule, Danzig (Gdańsk),
8) Mädchen-Berufsschule, Danzig (Gdańsk).

GRUPA C.
Zakwalifikowane kursy dokształcające:

1) Zuschneidelehranstalt Ed. Lippke, Danzig (Gdańsk),
2) Privatschule für Stenographie und Maschinenschreiben Anna Haencke (koed.), Danzig (Gdańsk),
3) Privatschule für Stenographie und Maschinenschreiben Julie Neisser (koed.), Danzig (Gdańsk),
4) Wohlfahrtsschule der Inneren Mission, Danzig (Gdańsk),
5) Arbeitsschule der Danziger Arbeitsfront (DDF), Danzig (Gdańsk),
6) Familienschule Vera Herrman, Zoppot,
7) Familienschule Mariane von Schaewen, Danzig (Gdańsk) Langfuhr,
8) Mütterschule der N. S. Frauenschaft, Danzig (Gdańsk) Langfuhr,
9) Privatsbildungsschule Gertrud Moritz, Danzig (Gdańsk) Langfuhr,
10) Kaufmännische Privatschule Siede, Danzig (Gdańsk),
11) Polski Uniwersytet Powszechny, Danzig (Gdańsk),
12) Kurs języka polskiego i historii polskiej przy Szkole Powszechnej im. Józefa Piłsudskiego M. S. w Gdańsku, Danzig (Gdańsk),
13) Kurs języka polskiego i historii polskiej przy Szkole Powszechnej M. S. we Wrzeszczu, Danzig (Gdańsk) Langfuhr,
14) Kurs języka polskiego i historii polskiej przy Szkole Powszechnej M. S. w Sopotach, Zoppot,
15) Kurs języka polskiego i historii polskiej przy Szkole Powszechnej M. S. w Nowym Porcie, Danzig (Gdańsk) Neufahrwasser,
16) Kurs języka polskiego i historii polskiej przy Szkole Powszechnej M. S. w Szymonowie, Simonsdorf,
17) Kurs języka polskiego i historii polskiej przy Szkole Powszechnej M. S. w Wielkich Trąbkach, Sobbowitz,
18) Kurs języka polskiego i historii polskiej przy Szkole Powszechnej M. S. w Ełganowie, Sobbowitz,
19) Kurs języka polskiego i historii polskiej przy Szkole Powszechnej M. S. w Piekle, Pieckel.

37.

W sprawie czasopisma „Rodzina i Dziecko".

Okólnik Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego z dnia 15 listopada 1937 r. Nr O—7489/37

Do

Inspektoratów Szkolnych oraz Dyrekcyj
i Kierownictw wszystkich szkół w Okręgu.

Przypominając komunikat umieszczony w Nr 3 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z r. 1937 pod poz. 72 w sprawie miesięcznika „Rodzina i Dziecko", na podstawie pisma okólnego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 19 października 1937 r. Nr II W. 1938/37 zwacam uwagę Inspektoratom Szkolnym oraz Dyrekcjom i Kierownictwom szkół na wartości wychowawcze wspomnianego czasopisma. Zwłaszcza Koła Rodzicielskie powinny się żywo zainteresować tym pismem, które dostar-

cza ciekawych artykułów, mogących być przedmiotem rozważań nie tylko jednostek, lecz także zespołów rodzicielskich (patronatów oraz zebrań ogólnych).

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) Dr Antoni Ryniewicz

38.

Zasiłki na ogniotrwałe krycie dachów publicznych szkół powszechnych.

Okólnik Kuratorium O. S. Pom. z dnia 24 listopada 1937 r. Nr I — 9390/37

Do
Inspektoratów Szkolnych w Okręgu.

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych — Biuro Prewencyjne pismem z dnia 3 listopada 1937 r. nr 53/4962 powiadomił Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, że Zakład może udzielać gminom oraz wydziałom powiatowym długoterminowych pożyczek na ogniotrwałe krycie budynków publicznych szkół powszechnych w wypadkach, kiedy budynki te stanowią zaporę przeciwpożarową, t. j. jeśli są otoczone budynkami wzniesionymi z drzewa i pokrytymi słomą lub gontem.

Pożyczek tych udziela Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych samorządom na okres do lat 25-ciu przy oprocentowaniu 3% w stosunku rocznym.

Podając powyższe do wiadomości, proszę Panów Inspektorów o zwrócenie się do poszczególnych wydziałów powiatowych z prośbą o zainteresowanie tą sprawą wszystkich zarządów gminnych.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego:
(—) Dr T. Rakowski

39.

Akcja przysposobienia przeciwpożarowego młodzieży szkolnej i pozaszkolnej.

Okólnik Kurtaorium O. S. Pom. z dnia 24 listopada 1937 r. Nr O — 8322/37.

Do Inspektoratów Szkolnych oraz Dyrekcji i Kierownictw wszystkich szkół w Okręgu.

Pożary, które rok rocznie niszczą mienie a nieraz i życie ludzkie, przynoszą stratę nie tylko poszczególnym jednostkom, ale całemu społeczeństwu.

Jakkolwiek akcją przeciwpożarową zapobiegawczą i doraźną interesują się głównie straże pożarne zawodowe, ochotnicze, prywatne i wojskowe zrzeszone w Związku Straży Pożarnych R. P., to jednak uświadamianie młodego pokolenia przez nauczycielstwo i wychowawców za pośrednictwem szkoły i w zetknięciu się pozaszkolnym z mieszkańcami danego środowiska, o konieczności współpracy w akcji obrony przeciwpożarowej, przyczynić się może do zmniejszenia zniszczenia majątku narodowego, jakie powoduje klęska pożarów.

Doceniając, jak doniosłe znaczenie gospodarcze może mieć propaganda walki z żywiołem ognia, Kuratorium uważa za wskazane włączanie w pewnych okolicznościach do programów nauczania i wychowania w szkołach powszechnych, dokształcających zawodowych, średnich i licealnych postulatów z dziedziny przysposobienia przeciwpożarowego młodzieży, co jednak winno odbyć się bez uszczerbku dla nauczania przedmiotów przepisanych przez program na daną klasę.

Przy realizacji tych postulatów można uwzględnić następujący ramowy program:

1. omówienie przyczyny pożarów, straty materialne, moralne i ogólno-gospodarcze, czynione rok rocznie przez pożary w Polsce oraz środki zapobiegawcze przeciw powstawaniu pożarów i ewtl. braki akcji przeciwpożarowej na danym terenie,
2. omówienie sprawy bezpieczeństwa danej okolicy, wspomnieć o roli i zadaniach straży pożarnej, o liczbach wybuchających rok rocznie pożarów i o ich przyczynach z podkreśleniem wypadków, spowodowanych przez dzieci i młodzież, wskazać przy tej sposobności na przewagę z punktu widzenia bezpieczeństwa pożarowego budynków z materiałów ogniotrwałych w odniesieniu do całego osiedla oraz potrzeby utrzymania i sposób użycia narzędzi przeciwpożarowych, które są nakazane przepisami dla zagród wiejskich i posesji w małych miasteczkach,
3. omówienie istoty palenia się i możliwości gaszenia pożarów, przy czym poinformować młodzież o rodzajach zbiorników wodnych i przystosowaniu ich do potrzeb przeciwpożarowych,
4. zorganizowanie wycieczki do straży pożarnej i zapoznanie się z sprzętem i narzędziami straży a nawet z ćwiczeniami ratunkowymi i podkreślić trudy i niebezpieczeństwa służby strażackiej,
5. omówienie znaczenia gospodarczego zwalczania plagi pożarów,
6. zachęcenie młodzieży do zainteresowania się, popierania i czynnego współpracowania z strażami pożarnymi na swoich terenach,

7. przeprowadzenie, zależnie od rodzaju psychiki dziecka, odpowiednich czytanek, które ewtl. możnaby umieścić w czytankach szkolnych,
8. omówienie poglądowych tablic dostarczonych bezpłatnie przez Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych,
9. ewtl. późniejsze wyświetlenie filmów dla potrzeb szkolnych z dziedziny zapobiegania pożarom.

Wymieniony program należy dostosować do poziomu umysłowego dzieci, a poszczególne tematy winny być powiązane różnymi przedmiotami nauczania na poziomie różnych klas.

Niezależnie od przeprowadzenia tego programu w szkołach bardzo wdzięcznym terenem byłyby również konferencje rodzicielskie, na których nauczyciel omówiłby obronę przeciwpożarową i uświadomiłby rodziców o konieczności zwalczania plagi pożarów.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego:
(—) Dr T. Rakowski
Naczelnik Wydziału.

40.

W sprawie niewłaściwego zachowywania się młodzieży na drogach i w miejscach publicznych.

Okólnik Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego z dnia 29 listopada 1937 r. Nr O — 8544/37.

Do
Inspektoratów Szkolnych, Dyrekcyj i Kierownictw Szkół oraz ogółu Nauczycielstwa w Okręgu.

Ponieważ coraz częściej zdarzają się wypadki obrzucania kamieniami przejeżdżających samochodów przez nieletnich, jak również podkładania kamieni na szynach kolejowych i t. p. niewłaściwego zachowania się młodzieży na drogach i miejscach publicznych, przypominam i równocześnie zarządzam ścisłe przestrzeganie wskazań wychowawczych, zawartych w okólniku Nr 76 Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 12 sierpnia 1935 r. (II — 4261/37) w sprawie dzieci — ofiar ruchu kołowego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 8/35, poz. 157) i w okólniku Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego z dnia 23 marca 1935 r. Nr O — 14715/35 w sprawie niewłaściwego zachowywania się młodzieży w zetknięciu się z podróżnymi i turystami (Dz. Urz. K. O. S. Pozn. Nr 4/35, poz. 9). Podniesienie poziomu moralnego młodzieży szkolnej, zwłaszcza na wsi, oddziaływanie i wpływanie p. p. nauczycieli na tę młodzież, tłumaczenie wreszcie, że napozór niewinne zabawy na drogach publicznych czy torach kolejowych spowodować mogą nieobliczalne w swych skutkach szkody i ofiary, słowem odpowiednie wychowywanie tej młodzieży przyczynić się może w dużym stopniu do poprawy bezpieczeństwa na drogach publicznych.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) Dr Antoni Ryniewicz

41.

Wystawa szkiców i odczyty krajoznawcze p. Stanisława Błońskiego.

Okólnik Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego z dnia 1 grudnia 1937 r. Nr O—10251/37.

Do
Inspektoratów Szkolnych oraz Dyrekcyj i Kierownictw wszystkich szkół w Okręgu.

Na podstawie pisma Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 26 listopada 1937 r. Nr II W — 10112/37 zawiadamiam, że również w bieżącym roku szkolnym Ministerstwo udzieliło p. Stanisławowi Błońskiemu zezwolenia na urządzanie wystaw i odczytów krajoznawczych dla młodzieży szkolnej na terenie szkół.

Jednocześnie zgodnie z zarządzeniem Ministerstw wyjaśniam, że udział młodzieży szkolnej w urządzanych wystawach i odczytach winien mieć charakter dobrowolny. Celem udostępnienia wystawy dla młodzieży szkolnej i odciążenia szkół od zbiórek pieniężnych na pokrycie opłat wstępu, zaleca się, w miarę możności, pokrywanie należności z funduszów Kół Rodzicielskich.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) Dr Antoni Ryniewicz

42.

Odpis.
Okólnik Nr 61.
Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr II — 10558/37.

Toruń, dnia 2 grudnia 1937 r.

Pomoc dla dziatwy szkół powszechnych
do okólnika Kuratorium O. S. Poznańskiego z dnia 11 kwietnia 1936 r. Nr O — 19004/35.

Zbliża się pora zimowa, w której młodzież

szkolna Okręgu Pomorskiego jak podobnie w latach poprzednich pośpieszy z pomocą dziatwie szkół poleskich, żyjącej w wyjątkowo ciężkich warunkach materialnych i kulturalnych.

Piękna akcja młodzieży pomorskiej, mająca duże znaczenie ogólno-państwowe, zasługuje w dalszym ciągu na życzliwe poparcie i zainteresowanie PP. Inspektorów i Dyrektorów szkół.

Nie sposób jednak zaprzeczyć, że ze względów wychowawczych, charytatywnych i ogólno-państwowych analogiczna pomoc dla biednej pomorskiej dziatwy szkół powszechnych, zwłaszcza z ubogich powiatów pogranicza, jest ze wszechmiar pożądana.

Pomoc taka byłaby manifestacją przykładnej solidarności młodego pokolenia na Pomorzu, przyzwyczajałaby młodzież pomorską do zajmowania się piekącymi zagadnieniami społecznymi bliższego rejonu, łagodziłaby w wielu rodzinach ujemne moralne i materialne skutki ubóstwa, spotęgowanego nieurodzajem dwóch ostatnich lat.

Mając to na uwadze, proszę PP. Inspektorów i Dyrektorów szkół o gorące zaopiekowanie się również akcją niesienia pomocy dla najbiedniejszej dziatwy szkół pomorskich, którą należy zorganizować na wzór opieki udzielanej dzieciom poleskim.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) Dr Antoni Ryniewicz

Otrzymują:
Inspektoraty Szkolne oraz Dyrekcje państw. i pryw. szkół średnich w Okręgu.

43.

Ustanowienie Komisji Egzaminacyjnej dla kandydatów na stanowiska II kategorii w państwowej służbie administracyjnej przy Kuratorium Okr. Szkoln. Pom.

Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 12 października 1937 r. Nr BP. 23423/37 ustanowiło na okres dwuletni, t. j. do końca 1939 roku Komisję Egzaminacyjną dla kandydatów na stanowiska II kategorii w państwowej służbie administracyjnej przy Kur. Okr. Szkoln. Pom. w nast. składzie:

1) Dr Rakowski Tadeusz — Naczelnik Wydziału — Przewodniczący.
2) Dr Sperczyński Władysław — Naczelnik Wydziału — Zast. Przewodn.
3) Mgr Bernacki Stefan — Referendarz — Komisarz Egzamin.
4) Pankanin Stanisław — Podreferendarz — Komisarz Egzamin.

44.

Ustanowienie Komisji Egzaminacyjnej dla kandydatów na stanowiska III kat. w państw. służbie administracyjnej przy Kuratorium Okr. Szkoln. Pomorskiego.

P. Kurator zarządzeniem z dnia 30 września 1937 r. Nr BP. 4166/37 ustanowił na okres dwuletni, t. j. 1937/38 i 1938/39 r. wyżej wymienioną Komisję w następującym składzie:

1) p. Dr Tadeusz Rakowski — Naczelnik Wydziału — Przewodniczący,
2) p. Antoni Jasiek — Podreferendarz — Komisarz egzaminacyjny,
3) p. Franciszek Augusiak — Podreferendarz — Komisarz egzaminacyjny,
4) p. Józef Kordasiewicz — Podreferendarz — Komisarz egzaminacyjny.

45.

Komisja Dyscyplinarna dla funkcjonariuszów państwowych.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na podstawie art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. o organizacyj komisyj dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnym przeciwko funkcjonariuszom państwowym (Dz. U. R. P. Nr 87, poz. 738) oraz § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 października 1932 r. o komisjach dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnym przeciwko funkcjonariuszom państwowym (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 790) — utworzył przy Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu Komisję Dyscyplinarną dla urzędnikówników i niższych funkcjonariuszów państwowych, pełniących służbę w Kuratorium oraz władzach i szkołach temuż podległych i powołał do jej składu:

p. dra Tadeusza Rakowskiego, naczelnika wydziału, na stanowisko Przewodniczącego Komisji, oraz

p. dra Władysława Sperczyńskiego, naczelnika wydziału,

p. Stanisława Ćwikowskiego, wizytatora szkół,

p. mgr. Stefana Bernackiego, referendarza,

p. Antoniego Krześniaka, podreferendarza,

p. Wacława Skórskiego, sekretarza rachunkowego,

p. Stanisława Pankanina, podreferendarza,

p. Stefana Cogiela, podreferendarza,

p. Helenę Szymankiewiczównę, pomocnika kancelaryjnego,

p. Jana Piechocińskiego, pomocnika kancel.,

p. Jana Rutkowskiego, p. o. kierownika kancelarii,

p. Wincentego Skąpskiego, pomocnika kancelaryjnego,
p. Zofię Kulawską, pomocnika kancelaryjnego,
p. Wandę Sieradzką, pomocnika kancelaryjnego,
p. Jana Grabowskiego, woźnego,
na stanowisko członków tejże Komisji.

Kurator Okręgu Szkolnego Pomorskiego na podstawie art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. o organizacji komisyj dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnym przeciwko funkcjonariuszom państwowym (Dz. U. R. P. Nr 87, poz. 738) wyznaczył p. dr. Aleksandra Wilkoszewskiego, wizytatora szkół, na stanowisko rzecznika dyscyplinarnego oraz p. Józefa Kordasiewicza, podreferendarza, na stanowisko zastępcy rzecznika dyscyplinarnego.

46.

Kurator Okręgu Szkolnego Pomorskiego na podstawie art. 82 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu obwieszczenia z dnia 9 listopada 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 873) wyznaczył p. mgr. Stefana Bernackiego, referendarza, na stanowisko rzecznika dyscyplinarnego oraz pp. Stanisława Pankanina i Franciszka Augusiaka, podreferendarzy, na stanowisko zastępców rzecznika dyscyplinarnego.

Utworzenie Okręgowej Komisji Dyscyplinarnej dla nauczycieli przy Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego.

Na podstawie art. 80 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. nr 104, poz. 873 z 1932 r.) oraz § 1 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 20 stycznia 1933 r. wydanego w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów o komisjach dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnym przeciwko nauczycielom (Dz. U. R. P. nr 26, poz. 217) Pan Minister W. R. i O. P. zarządzeniem z dnia 26 października 1937 r. Nr BP. — 24376/37 utworzył przy Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu Okręgową Komisję Dyscyplinarną dla nauczycieli i powołał do jej składu:
p. dr. Tadeusza Rakowskiego, Naczelnika Wydziału, na stanowisko Przewodniczącego Komisji,
p. dr. Władysława Sperczyńskiego, Naczelnika Wydziału i
p. Floriana Kozaneckiego, p. o. Naczelnika Wydziału, na stanowisko zastępców Przewodniczącego, oraz
p. dr. Mariana Skowrońskiego, lekarza,
p. dr. Sylwestra Tomaszewskiego, adwokata,
p. Stanisława Paluchowskiego, em. dyrektora Państwowego Seminarium Nauczycielskiego,
p. inż. Tadeusza Jeleńskiego, dyrektora Elektrowni,
p. Tadeusza Nowackiego, kupca,
p. Kazimierza Jarocińskiego, kupca,
p. inż. Michała Josta,
p. Bolesława Sobackiego, kierownika publicznej szkoły powszechnej Nr 7 w Toruniu,
p. Jana Rychcika, kierownika publicznej szkoły specjalnej w Toruniu,
p. Wandę Echaustównę, nauczycielkę publicznej szkoły powszechnej Nr 7 w Toruniu,
p. Zofię Stankowską, nauczycielkę publicznej szkoły powszechnej Nr 4 w Toruniu,
p. Michała Wrzesińskiego, nauczyciela publicznej szkoły specjalnej w Grudziądzu,
p. Karola Płoskonia, nauczyciela publicznej szkoły powszechnej Nr 1 w Toruniu,
p. Tomasza Targowskiego, p. o. Dyrektora Państwowego Gimnazjum im. M. Kopernika w Toruniu (filia),
p. Ryszarda Boszkę, p. o. Dyrektora Państwowego Gimnazjum im. M. Kopernika w Toruniu,
p. dr. Zdzisława Kaczmarka, nauczyciela Państwowego Gimnazjum im. M. Kopernika w Toruniu,
p. dr. Jana Schwarca, p. o. Dyrektora Państwowego Pedagogium w Toruniu ,
p. Irenę Gutwińską, Dyrektorkę Państwowego Gimnazjum Krawieckiego w Toruniu,
p. Władysława Lipczyńskiego, p. o. Dyrektora Państwowego Liceum Handlowego w Toruniu,
na stanowisko członków tejże Komisji.

Nr B. P. — 7454/37.

47.

Komunikat w sprawie akcji pomocy zimowej bezrobotnym w sezonie 1937/38.

Na podstawie zarządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 26 listopada 1937 r. Nr BP — 28326/37 Kuratorium zawiadamia, że Naczelny Wydział Wykonawczy Ogólnopolskiego Obywatelskiego Komitetu Zimowej Pomocy Bezrobotnym, w porozumieniu z przedstawicielami zainteresowanych organizacyj społecznych i gospodarczych, uchwalił normy świadczeń na pomoc zimową na rok 1937/38.

W odniesieniu do osób, pozostających w

stosunku służbowym lub najmu pracy, ustalono następującą skalę świadczeń od miesięcznego dochodu netto, t. zn. dochodu brutto, pomniejszonego o wartość podatku dochodowego i specjalnego oraz opłat na Fundusz Pracy:

do	160 zł — 0.20 zł,	
od	161 — 300 zł	¼%
„	301 — 600 zł	½%
„	601 — 800 zł	1%
„	801 — 1.200 zł	1½%
„	1.201 — 2.500 zł	2%
	2.501 wzwyż	4%

Świadczenia te płatne są **w ciągu 5 miesięcy**.

Zbiórkę należy przeprowadzić analogicznie jak w sezonie ubiegłym, z uwzględnieniem zmian, wynikających z uchwał, powziętych na sezon tegoroczny.

Jeśli ze względów technicznych nie można już będzie dokonać potrąceń rzeczonych składek z uposażeń za miesiąc grudzień b. r., należy przypadającą za ten miesiąc składkę pobrać w terminie późniejszym, aby świadczenia w sumie obejmowały okres pięciomiesięczny.

48.

Komunikat w sprawie czasopisma „Język Polski".

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego decyzją z dnia 24-go marca 1926 . Nr O. Prez — 2517/26 zatwierdziło czasopismo „Język Polski" jako wydawnictwo pomocnicze, polecone dla nauczycieli w szkołach wszelkich typów.

Z uwagi na duże wartości naukowe miesięcznik ten, będący organem Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego, winien znaleźć się we wszystkich bibliotekach nauczycielskich i szkolnych.

Adres Administracji: Kraków, Sławkowska 17 (Polska Akademia Umiejętności).

Nr O 5297/37.

49.

Komunikat w sprawie wydawnictwa „Elements of Polish Culture as seen by a Resident Foreigner".

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego decyzją z dnia 13 października 1937 r. Nr I Pr. 4117/37 zatwierdziło do bibliotek uczniowskich w liceach ogólnokształcących wydawnictwo Instytutu Bałtyckiego p. t.: P. Super „Elements of Polish Culture as seen by a Resident Foreigner". The Baltic Pocket Library. Published by the Baltic Institute, Toruń 1934.

Nr O — 6473/37.

50.

Komunikat w sprawie filmu p. t. „Kala Nag".

Na podstawie pisma okólnego Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 11 października 1937 r. Nr Szt. — 3711/37 Kuratorium poleca uwadze Dyrekcji i Kierownictw Szkół film p. t. „Kala Nag" jako zasługujący na obejrzenie przez młodzież szkół powszechnych i średnich.

(Nr O. — 5880/37).

51.

Komunikat w sprawie filmu p. t. „Królowa Wiktoria".

Na podstawie pisma okólnego Min. W. R. i O. P. z dnia 15 listopada 1937 r. Nr Szt. — 4317/37 Kuratorium poleca uwadze Dyrekcyj i Kierownictw szkół film p. t. „Królowa Wiktoria" jako zasługujący na obejrzenie przez młodzież szkół średnich ogólno-kształcących i zawodowych.

Nr II — 9083/37.

52.

Komunikat w sprawie kursu dla uczniów i uczennic — kierowników kół szkolnych Ligi Morskiej i Kolonialnej.

Na podstawie pisma okólnego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 26 listopada 1937 r. Nr II W — 10877/37 Kuratorium zawiadamia, że Zarząd Główny Ligi Morskiej i Kolonialnej organizuje w Warszawie w dniach 6, 7 i 8 stycznia 1938 r. kurs dla uczniów i uczennic szkół średnich — kierowników (czek) Kół Szkolnych L. M. K.

Zarząd Główny L. M. K. zapewni uczestnikom kursu zakwaterowanie, wyżywienie i opiekę wychowawczą. Koszty kursu pokrywa Liga Morska i Kolonialna, uczestnicy zaś kursu ponoszą jedynie koszty wyżywienia w sumie 6 zł za kurs i przejazd.

Nr O — 10091/37.

53.
Ruch służbowy.
Szkolnictwo powszechne.

L. p.	Nazwisko i imię	Stanowisko służbowe	Przeniesieni skąd	dokąd	z dniem	Nr zarządzenia
1	Chmielecki Paweł	naucz.	Publ. szk. powsz. w Bytoni pow. Starogard	Publ. szk. powsz. w Kościerzynie	16. X. 1937	1833/37
2	Czapiewski Józef	"	P. s. p. w Mieleśnicy pow. Łuniniec	P. s. p. w Lipnicy pow. Wąbrzeźno	1. IX. 1937	31356/37
3	Glapa Zdzisław	"	P. s. p. w Strzebczu Wybudowanie pow. morski	P. s. p. we Wziąchowie pow. Krotoszyn	1. IX. 1937	38204/37
4	Wrzesiński Michał	"	P. s. p. w Toruniu	P. s. p. specj. w Grudziądzu	16. XI .1937	8081/37
5	Sokolnicka Leokadia	"	P. s. p. w Mieszkach pow. pułtuski	P. s. p. w Błądzinie pow. Świecie	1. XI. 1937	4681/37
6	Renkiel Jan	"	P. s. p. w Boleszynie pow. opatowski	P. s. p. w Łasinie pow. Grudziądz	1. XII. 1937	7242/37
7	Jastakówna Weronika	"	Szkoła ćwiczeń przy państw. sem. naucz. męsk. w Grudziądzu	Szk. ćwicz. przy lic. pedagog. w Grudziądzu	1. IX. 1937	8060/37
8	Ucianka Olga	"	Szk. ćwicz. przy państw. sem. naucz. w Grudziądzu	Szk. ćwicz. w Grudziądzu	1. IX. 1937	7439/37
9	Nierzwicka Kazim.	"	Szk. ćwiczeń przy państw. sem. naucz. w Wejherowie	Szk. ćwicz. w Wejherowie	1. IX. 1937	7429/37
10	Szymański Walerian	"	"	"	1. IX. 1937	7432/37
11	Pankówna Kazimiera	"	"	"	1. IX. 1937	7428/37
12	Ilkówna Katarzyna	"	"	"	1. IX. 1937	7441/37
13	Gottwaldówna Wiesława	"	"	"	1. IX. 1937	7443/37
14	Sterna Wojciech	"	Szk. ćwiczeń przy państw. sem. naucz. w Grudziądzu	Szk. ćwicz. w Grudziądzu	1. IX. 1937	7435/37
15	Galon Paweł	"	"	"	1. IX. 1937	7436/37
16	Wierzbicki Feliks	"	"	"	1. IX. 1937	5049/37
17	Janowska Barbara	"	P. s. p. w Piątkach pow. lipnowski	P. s. p. w Dubielnie, pow. chełmiński	1. XI. 1937	6538/37
18	Keckówna Janina	"	P. s. p. Nr 2 w Krzemieńcu	P. s. p. w Lidzbarku, pow. Działdowo	1. XI. 1937	6177/37
19	Burski Fryderyk	"	P. s. p. w Berestówcu-Starym, pow. Kostopol.	P. s. p. w Krasnołące, pow. Działdowo	1. XI. 1937	6239/37

Szkolnictwo średnie.

L. p.	Nazwisko i imię	Stanowisko służbowe	Przeniesieni skąd	dokąd	z dniem	Nr zarządzenia
1	Zaleska Jadwiga	naucz.	Państw. gimn. im. Henryka Dąbrowskiego w Kutnie	Państw. gimn. żeń. im. Kr. Jadwigi w Toruniu z równoczesnym powierzeniem obowiązków instruktorki wychow. fiz. w Kuratorium O. S. Pom.	1. XI. 1937	9440/37
2	Kurjański Tadeusz, Kazimierz	"	Państw gimn. w Tucholi	prow. rachmistrz okręgowej Izby Kontroli w Warszawie	1. XII. 1937	1153/pr.
3	Szwoch Bernard	"	Państw. sem. naucz. w Grudziądzu	Państw. lic. pedagog. w Grudziądzu	1. IX. 1937	7715/37
4	Materna Antoni	"	"	"	1. IX. 1937	7433/37
5	Zelka Julian	"	"	"	1. IX. 1937	7446/37
6	Bańcer Stefan	"	"	"	1. IX. 1937	7447/37
7	Grzebień Franciszek	"	"	"	1. IX. 1937	7437/37
8	Ks. Rogalski Jan	"	"	"	1. IX. 1937	7440/37
9	Murawski Bronisław	"	"	"	1. IX. 1937	7434/37
10	Ojak Adolf	"	"	"	1. IX. 1937	7449/37
11	Delewski Józef	"	"	"	1. IX. 1937	7448/37
12	Pawłowski Feliks	"	"	"	1. IX. 1937	7450/37
13	Miączyński Tadeusz	"	"	"	1. IX. 1937	7438/37
14	Bałachowski Czesław	"	"	Państw. gimn. im. Kr. Jana III Sobieskiego w Grudziądzu	1. IX. 1937	7714/37
15	Cichocki Antoni	"	Państw. sem. naucz. w Wejherowie	Państw. lic. pedagog. w Wejherowie	1. IX. 1937	7718/37
16	Naszydłowski Stanisław	"	"	"	1. IX. 1937	7425/37
17	Małczyk Józef	"	"	"	1. IX. 1937	7430/37
18	Gelles Antoni	"	"	"	1. IX. 1937	7445/37
19	Antoniak Marian	"	"	"	1. IX. 1937	7451/37
20	Kahl Mieczysław	"	"	Państw. gimn. w Tucholi	1. XI. 1937	7239/37

L. p.	Nazwisko i imię	Stanowisko służbowe	Przeniesieni skąd	dokąd	z dniem	Nr zarządzenia
21	Dr Tutaj Jan	naucz.	Państw. sem. naucz. w Wejherowie	Państw. lic. pedagog. w Wejherowie	1. IX. 1937	7431/37
22	Pankówna Stanisława	"	"	"	1. IX. 1937	7427/37
23	Wandycz Wiktor	"	"	"	1. IX. 1937	7426/37
24	Urbański Józef	"	"	"	1. IX. 1937	7442/37
25	Ks. Małachowski Paweł	"	"	"	1. IX. 1937	7444/37
26	Ks. Missol Wilhelm	"	Państw sem. naucz. męsk. w Działdowie	Państw. gimn. koed. w Działdowie	1. IX. 1937	7672/37
27	Piechowicz Adam	"	"	"	1. IX. 1937	6295/37
28	Grabowski Roman	"	"	"	1. IX. 1937	6302/37
29	Ożana Paweł	"	"	"	1. IX. 1937	6296/37
30	Kożusznik Robert	"	"	"	1. IX. 1937	6297/37
31	Sztefek Andrzej	"		"	1. IX. 1937	6294/37
32	Danek Aleksander	"	Państw. sem. naucz. męsk. w Tucholi	Państw. gimn. w Tucholi	1. IX. 1937	6298/37
33	Jegier Witold	"	"	"	1. IX. 1937	6300/37
34	Hadrysiówna Elżbieta	"	"	"	1. IX. 1937	6299/37
35	Dyszkiewicz Antoni	"	"	"	1. IX. 1937	6301/37

Mianowania:

1) Pan Kurator O. S. Pom. zamianował p. Feliksa Godeckiego, kontr. pracownika w państ. koed. gimn. kupieckim w Chojnicach z dn. 1. XI. 1937 r. prowiz. sekretarzem administr. w tymże gimnazjum.

2) Pan Kurator O. S. Pom. mianował z dn. 1. XI. 1937 r. p. Marcelego Migockiego, kierownika publ. szk. powsz. w Rafałówce, pow. sarneński, kierownikiem publ. szk. powsz. Nr 12 w Gdyni-Witominie, pow. morskiego.

3) Pan Kurator O. S. Pom. mianował z dn. 1. XII. 1937 r. p. inż. Jerzego Kalickiego, kontr. naucz. państw. średniej szkoły hodowlano-rolniczej w Grudziądzu, nauczycielem tejże szkoły.

Przeniesiania w stan spoczynku:

1) Pan Kurator O. S. Pom. przeniósł w stan spoczynku z dn. 30. XI. 1937 r. p. Stefanię Kuroszową, naucz. publicz. szk. pow. w Lubawie.

2) Pan Kurator O. S. Pom. przeniósł w stan spoczynku z dn. 31. XII. 1937 r. p. Jana Schornaka, kierownika publ. szk. powsz. w Bolszewie, pow. morskim.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

54.

Przemówienie Pana Wojewody Pomorskiego, Ministra Władysława Raczkiewicza, wygłoszone z okazji tygodnia propagandy oświaty pozaszkolnej przedpoborowych w Polskim Radio — Rozgłośni Pomorskiej dn. 19. XI. 1937 r. godz. 18,40.

Jednym z najważniejszych zagadnień państwowych i narodowych Polski współczesnej jest niewątpliwie zagadnienie upowszechnienia oświaty i podniesienia jej na najwyższy poziom. Dowodem dbałości i miarą wysiłku jaki Państwo podejmuje przy rozwiązaniu tych probiemów jest stały rozwój naszego szkolnictwa i jego organizacji, miarą tą są znaczne cyfry budżetowe przeznaczone na szkoły.

Znając jednak liczbę ludności Polski, jej przyrost i nasze możliwości materialne oraz uświadamiając sobie rezultaty polityki zaborców doskonale możemy zdać sobie sprawę na jakie — przy największym wysiłku Państwa — napotyka się u nas trudności: ileż to jeszcze winno stanąć szkół i zakładów naukowych i ile lat pracy wymaga to dzieło, by być takim, które całkowicie zadowoli nasze ambicje narodowe!

Najważniejszą pomocniczą drogą w krzewieniu oświaty jest instytucja oświaty pozaszkolnej. Nie chcę omawiać całokształtu tej akcji. Pragnę dziś zwrócić uwagę słuchaczy na jeden — jakże ważki — jej kierunek: jest nim oświata w stosunku do przedpoborowych.

Zagadnienie to nabiera szczególnego znaczenia na terenie Pomorza, w tym zachodnim nadmorskim bastionie Rzeczypospolitej. Przez rozwój tej oświaty będzie wpływał do naszej armii corocznie jak najbardziej wartościowy element ludzki, świadomy swych zadań żołnierza i obywatela.

Przez rozwój tej oświaty możemy również podnieść wspólne dobra narodowe, gdyż podkreślić trzeba, że oświata młodzieży przedpoborowej jest dobrem ogólnym, a więc znaczenie ma nie tylko dla armii; jest ona dobrem społecznym, dobrem rodziców, pracodawców, a przede wszystkim wielkim dobrem samych przedpoborowych.

W zrozumieniu tych wielkich zadań i celów, Kurator naszego okręgu szkolnego, na apel najwyższych władz wojskowych, podjął w bieżącym roku akcję oświaty pozaszkolnej, obejmując nią młodzież ostatnich trzech przedpoborowych roczników, młodzież, która w najbliższych latach ma wstąpić do zaszczytnej służby w szeregach armii.

Jestem głęboko przekonany, że społeczeństwo pomorskie, które już niejednokrotnie dawało dowody tego, że rozumie potrzebę silnej odpowiadającej nowoczesnym wymogom armii, oraz że wysoko docenia znaczenie oświaty i kultury narodu chętnie i z pełnym zrozumieniem podejmie wspólny rzetelny wysiłek na rzecz podniesienia poziomu wiedzy, kultury i uświadomienia swych młodych obywateli.

Niechże więc ambicją Ziemi Pomorskiej będzie, aby tak samo, jak wysuniętą jest ona na czoło ziem polskich w swym geograficznym położeniu wysunęła się też w dziedzinie powszechności oświaty, poziomu wiedzy i kultury. Ambicją Ziemi Pomoskiej niechaj przeto będzie, aby cała młodzież przedpoborowa jak jeden mąż stanęła na kursy oświaty pozaszkolnej, aby należycie przygotowała się do czekających ją zadań, aby zdobyła te wartości, jakie potrzebne są dobremu żołnierzowi i obywatelowi.

Wdzięczność i uznanie należy się władzom szkolnym i nauczycielstwu, szczególnie szkół powszechnych, za podjęty ofiarny bezinteresowny trud, prowadzenia oświatowych kursów wieczornych dla przedpoborowych przez cały okres zimowy.

Jako gospodarz Ziemi Pomorskiej zwracam się z gorącym apelem i wezwaniem, aby wszyscy wspólnym wysiłkiem przyczynili się do zrealizowania i powodzenia tego ważnego dzieła. We współdziałaniu nie powinno zabraknąć nikogo: wysiłki swe winny zespolić zarówno władze państwowe, szkolne, samorządowe, jako też wszyscy pracodawcy zatrudniający przedpoborowych, rodzice ich i sami młodzi! Dajmy armii element ludzki jak najwyższych wartości, aby Wódz Naczelny mógł być dumnym z żołnierskich szeregów ziemi pomorskiej — ponieśmy ten trud w myśl dewizy Wielkiego Marszałka, że: „Polskę buduje się pracą, a broni krwią".

55.

Przmówienie Pana Kuratora O. S. P. Dr. Antoniego Ryniewicza, wygłoszone przed mikrofonem rozgłośni pomorskiej dnia 15. XI. 1937 roku z okazji otwarcia kursów dla przedpoborowych.

Rozpoczynamy dziś na Pomorzu akcję o pierwszorzędnym znaczeniu państwowym, mianowicie otwieramy bardzo liczne kursy dla przedpoborowych. W tym momencie pragnę zwrócić się do całego nauczycielstwa pomorskiego tak szkół powszechnych jak i gimnazjów i liceów wszelkich typów, z gorącą prośbą o serdeczne zaopiekowanie się tymi kursami. Zdaję sobie doskonale sprawę, że przychodzi mi wymagać rzeczy nie małej od Was, Szanowne Koleżanki i Szanowni Koledzy. Mam pełne prawo nazywać Was tak jako ten, który wielką część swojej służby zawodowej spędził wśród

murów szkolnych, przy ciężkiej pracy nauczycielskiej.

Wszak bezpośrednio przed objęciem urzędu kuratora tutejszego Okręgu uczyłem w szkole i nią kierowałem. Znam więc z własnego doświadczenia jasne i ciemne strony naszego zawodu, pamiętam też dobrze, ile to energii, zapału i siły żywotnej potrzeba, by spełniać należycie szlachetną, niekiedy wprost porywającą, ale jakżeż często żmudną i wyczerpującą pracę nauczania. Dobrze też znam współczesne nastroje nauczycieli i wiem, że nie tyle praca czysto szkolna ile pozaszkolna wydaje się im najcięższym i najbardziej niewdzięcznym brzemieniem. Żadnej z tak zwanych prac społecznych, oddzielnie rozważanej, nie uważają oni za uciążliwą, ale żalą się, że wszystkie one razem wzięte, wskutek wadliwej organizacji naszego życia społecznego, spadają prawie że wyłącznie na barki nauczycielskie i tak uginające się pod ciężarem zajęć czysto zawodowych. To też gdy obejmując ponownie urząd kuratora, rozmyślałem nad tym, w jakiby sposób okazać pomoc nauczycielom, a przez to przynieść pożytek i szkole, postanowiłem sobie przy pierwszej sposobności zwrócić się do nauczycielstwa i wezwać je, by przeniosło główny ciężar swych zainteresowań do szkoły, choćby kosztem pewnego osłabienia dotychczasowych zajęć społecznych.

Nie przypuszczałem, że przez dziwną ironię losu pierwsze moje przemówienie do Was, Koleżanki i Koledzy, będzie właśnie czymś przeciwnym, będzie nowym wezwaniem do bardzo ciężkiej pracy społecznej.

Jakież wyjaśnienie tej gwałtownej przemiany?

Bardzo proste. Oto bezpośrednie zetknięcie się z rzeczywistością obaliło moje teoretyczne rozważania, wykazało czczość marzenia o jakiejś cichej szlachetnej pracy nauczyciela, zamkniętego w murach szkolnych, zdala od aktualnych prądów. Uprzytomnijmy sobie, co się dzieje u naszych sąsiadów, gdzie wszyscy, dosłownie wszyscy, są wprzągnięci do pracy społecznej, są zmuszani do wydobywania z siebie maksimum energii, tak że poszczególne jednostki przestały żyć życiem indywidualnym i zmieniły się w tryby potężnej maszyny państwowej, kierowanej jedną wolą dla osiągnięcia największej wydajności narodowej w sensie pogotowia wojennego. Wiersz propagandowy głosi tam, że dawniej zajmowano się przeżyciami jednostki, jej radościami i cierpieniami, natomiast dziś wartość jednostki polega jedynie na tym, czy ona chętnie służy całości.

Obserwowanie tych przemian musi otrzeźwić wszelkich teoretyków i wywołać u nich tym poważniejsze refleksje, im większa na nich spada odpowiedzialność z racji ich stanowiska społecznego. Sumienie obywatelskie nakazuje wówczas wyjątkową ostrożność w eksperymentowaniu kosztem realnych wypróbowanych wartości.

Żyjemy w czasach prawdziwych wyścigów między narodami. Potężne słowa Marszałka Piłsudskiego o czasach, w których wyścig pracy następuje po dawnym wyścigu żelaza i krwi, były wygłoszone przed kilkunastu laty i dziś trzebaby w tym wspaniałym powiedzeniu wprowadzić lekką zmianę: „Nadeszły czasy, w których narody przez wyścig pracy przygotowują się do nowego wyścigu krwi i żelaza". Dopiero te narody, które w tym potrójnym wyścigu zwyciężą, będą miały prawo do wolności i odegrania roli mocarstwowej.

W przyszłej wojnie, którą wbrew naszej woli może nam narzucić każdej chwili atak wroga, będą walczyły całe narody. Będzie to wojna naprawdę totalna, która będzie pochłaniała ofiary jednakowo na wysuniętych liniach bojowych jak i na dalekich tyłach, a której ostateczny wynik będzie zależał nie tylko od męstwa osobistego żołnierza, ale i od jego wyrobienia obywatelskiego, żelaznej woli i przygotowania fachowego. Wobec nieustannie rozwijającej się techniki, to ostatnie jest możliwe tylko przy pewnym przygotowaniu naukowym i ciemny człowiek, analfabeta czy półanalfabeta, będzie bezradny wobec granatów wybuchających w jego rękach z matematyczną precyzją, niezdolny do użycia karabinu maszynowego, maski gazowej czy działa przeciwlotniczego, gdyż obsługa ich wymaga co najmniej umiejętności czytania, liczenia i znajomości podstawowych elementów geometrii.

I pomyśleć, że nasza krew narodowa mogłaby się lać daremnie, bo nie umieliśmy w czasach pokoju dać armii żołnierza odpowiednio przygotowanego, bo zmęczeni pracą zawodową, nie wydobyliśmy z siebie jeszcze pewnej energii, by dokształcić naszych przyszłych obrońców, choćby w kursach wieczorowych. Upieranie się w tych warunkach przy jakiś teoriach o ważności pracy czysto zawodowej, o przemęczeniu zajęciami społecznymi byłoby grzesznym doktrynerstwem. Tego grzechu popełniać nam nie wolno.

Cała Polska ma oczy skierowane na Pomorze, jakby czując instynktownie, że tu rozstrzyga się przyszła wielkość Państwa naszego. Pomorze także ze swej strony ma szlachetną ambicję być przodującym województwem i dawać przykład całej Polsce pracy wzorowej na każdym polu.

Jakżeż wobec tego słusznego dążenia patrzeć spokojnie na to, że wśród rekrutów nowych z Pomorza jest około 4% analfabetów powrotnych, a jeszcze znaczniejszy procent takich, którzy wprawdzie umieją czytać i pisać, ale bez należytego wyrobienia obywatelskiego mają o Polsce, jej kierownikach i jej historii bardzo mętne wyobrażenie. Przecież pomorski żołnierz po-

winien stanowić najzdrowszy, najbardziej wartościowy element w szeregach armii narodowej i nasze kursy wieczorowe, które na wielką skalę rozpoczynamy w tym tygodniu, mają dać armii właśnie takiego żołnierza.

Do tego dzieła zabiera się z niezwykłą energią wojsko, pomaga mu z imponującym przejęciem administracja, lecz cały ich wysiłek przepadnie marnie, jeżeli z tą samą gorliwością, a jeszcze z większą ofiarnością nie pośpieszy im na pomoc nauczyciel polski. Taki już jest nasz los. Za wielkie chwile zmartwychwstania, za nieustanne szczęście gospodarowania we własnym niepodległym państwie, trzeba nam płacić nieustannym naprężeniem mózgu, mięśni, nerwów i woli. Dla nas, Koleżanki i Koledzy, nie ma odpoczynku, ale za tę służbę wierną mamy inną nagrodę: miłość społeczeństwa i przekonanie, że nie powtórzyliśmy błędów naszych ojców z przed dwu wieków, którzy „życie w życia chwili z taką pychą przetrwonili". My tego życia nie przetrwonimy, lecz oddajemy je ochotnie sprawie narodowej, widząc w naszych codziennych szarych trudach prawdziwą wielkość naszego powołania.

56.

Komunikat Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych w sprawie zamknięcia obrachunków IV Tygodnia Szkoły Powszechnej.

Obrachunki, które Zarząd Poznańskiego Komitetu Okręgowego przygotowuje do podziału z przyszłym Zarządem Komitetu nowopowstającego Okręgu Pomorskiego Towarzystwa, wymagają śpiesznego zakończenia. Zarząd Komitetu Okręgowego uprasza o przekazanie odwrotną pocztą wszelkich wpływów, jakie Koła i Komitety Tygodnia osiągnęły w IV Tygodniu Szkoły Powszechnej. Wpłat należy dokonać na konto czekowe Komitetu Okręgowego P. K. O. 204.700. Na odwrotnej stronie środkowego odcinka blankietu nadawczego należy dokładnie zaznaczyć z jakiego tytułu wpłata pochodzi n. p. z zbiórki ulicznej w . . . . . . pow. . . . . zł . . . . . .; ze sprzedaży nalepek na okna zł . . . .; dochód z zabawy, zorganizowanej na rzecz Tygodnia zł . . . .; tytułem ofiary zł . . . . i t. p.). W ubiegłych latach niektóre Koła i Komitety Tygodnia przekazały gotówkę na niewłaściwe konto, jak n. p. do Urzędu Skarbowego na konto Inspektoratu Szkolnego lub na konto Kolonii Letnich i t. d. Zarząd Komitetu Okręgowego kładzie szczególny nacisk na to, ażeby przekazy kierowane były na właściwe konto. Nie należy więc przekazywać gotówki przekazem pocztowym do Zarządu Komitetu Okręgowego, ponieważ wymaga to dalszej wpłaty na konto czekowe P. K. O., co wytwarza niepotrzebne koszty.

Wszelkie Koła oraz Komitety Tygodnia, które nie przesłały jeszcze Komitetom Obwodowym sprawozdań finansowych z wyników akcji Tygodnia, zechcą to uczynić w przyśpieszonym trybie. Wszelkie niesprzedane nalepki na okna, znaczki i żetony i inne materiały wartościowe winny być odesłane bezzwłocznie Komitetom Obwodowym.

Zarząd Komitetu Okręgowego nadmienia w myśl instrukcji Towarzystwa, że Komitety Tygodnia winny przesłać wszystkie akta, sprawozdania (poza sprawozdaniami finansowymi, które otrzymują od Kół i Komitetów Tygodnia Zarządy Komitetów Obwodowych) protokóły i t. p. materiały, dotyczące akcji Tygodnia, jednemu z miejscowych Kół do przechowania.

Za Zarząd Komitetu Okręgowego:

Za Sekretarza: (—) A. LACHOWICZ

W-Prezes: (—) DR M. JABCZYŃSKI

57.

Komunikat w sprawie stypendiów dla młodzieży szkół średnich.

Wyciąg z pisma Książnicy-Atlas z dnia 6 listopada 1937 r.

Zgodnie z uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy naszej Spółki i naszą zapowiedzią z 1 czerwca 1937 r., w bieżącym roku szkolnym wypłacimy 45 stypendiów po zł 100,— ubogim uczniom (uczennicom) szkół średnich ogólno-kształcących i handlowych.

Niniejszym podajemy do łaskawej wiadomości, że Dyrekcje Szkół przesłały ogółem 301 zgłoszeń kandydatów, a wynik losowania stypendiów, dokonanego na posiedzeniu Rady Nadzorczej naszej Spółki w dniu 29 października 1937 r., przedstawia się następująco:

Stypendia otrzymali z okręgu szkolnego pomorskiego:

za dobre postępy w nauce historii:

Broża Alfons, uczeń kl. VIII Państw. Gimnazjum im. Ks. Biskupa Wł. Bandurskiego w Nowym Mieście (woj. pomorskie).

Za dobre postępy w nauce filologii klasycznej:

Cieślak Edmund, uczeń kl. III Filii Państw. Gimnazjum Męskiego im. M. Kopernika w Toruniu;

Za dobre postępy w nauce przedmiotów handlowych:

Richert Paweł, uczeń kl. II Polskiej Szkoły Handlowej w Gdańsku;

Szymikowska Maria, uczennica kl. I Polskiej Wyższej Szkoły Handlowej w Gdańsku.

Jednocześnie przesyłamy pod adresem Dyrekcji Zakładów, do których uczęszczają wymienieni stypendyści, przyznaną kwotę stypendium po zł 100,— z uprzejmą prośbą o wręczenie tej kwoty odnośnym uczniom (uczennicom) w dniu Święta Niepodległości, przypadającego na 11 listopada 1937 r.

ZARZĄD
SP. AKC. KSIĄŻNICA-ATLAS T. N. S. W.
Lwów, ul. Czarnieckiego 12
Warszawa 1, ul. Nowy Świat 59.

58.

Komunikat w sprawie kolekcji minerałów i wytworów hutniczych.

Kolekcję minerałów i wytworów hutniczych z analizami chemicznymi, składającą się z limonitu, syderytu, hemetytu marokańskiego, hemetytu brazylijskiego, magnetytu szwedzkiego, surowca mart., surowca odlewniczego, żużla wielkopiecowego, węgla — koksu śląskiego, koksu, paku, siarczanu amonu, błyszczu ołowiu, blendy cynkowej i rysunku z wyjaśnieniami można nabyć u p. Lucjana Miratyńskiego, dyplomowanego technika hutniczego, Nowa Wieś k/Chorzowa, ul. Poniatowskiego 25. Cena kolekcji — 9 zł bez przesyłki.

Kolekcja ta nadaje się do zbiorów w pracowniach szkolnych towaroznawstwa i chemii.

59.

Komunikat w sprawie skradzionych mikroskopów

Na podstawie pisma Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie z dnia 20 listopada 1937 r. L. 11844/37 Kuratorium ostrzega przed kupnem skradzionych następujących 4 mikroskopów:

1) Zeissa nr 50.494 z okularem 3 oraz obiektywami A i D,
2) Reicherta nr 30.856 z okularem 2 i obiektywami 3 i 7,
3) Leitza nr 47.979 z okularem 2 i obiektywami 3 i 7,
4) Leitza nr 55.433 z okularem 2 i obiektywami 3 i 7,

Nr O 9756/37.

60.

Komunikat w sprawie adresu Działu Propagandy Wydawnictw Głównej Księgarni Wojskowej na D. O. K. VII i VIII.

Kuratorium zawiadamia, że Kierownictwo Działu propagandy wydawnictw Głównej Księgarni Wojskowej na D. O. K. VII i VIII mieści się w Poznaniu przy Al. Marcinkowskiego 2/1.

61.

Konkurs na podręczniki dla gimnazjum kupieckiego.

(Na podstawie pisma Min. W. R. i O. P. z dn. 6 października 1937 r. Nr III P. U. — 250/37).

Zarząd Zgromadzenia Kupców m. st. Warszawy przy ul. Królewskiej Nr 14 ogłasza konkurs na podręczniki dla Gimnazjum Kupieckiego z następujących trzech dziedzin:

1) podręcznik geografii gospodarczej dla klasy II-ej,
2) podręcznik historii dla klasy I-ej i
3) podręcznik dla techniki i organizacji handlu dla klasy III-ej.

Za najlepsze trzy podręczniki będą udzielone nagrody, wyznaczone przez Zgromadzenie Kupców m. st. Warszawy, razem w wysokości zł 1.500,—, podzielone na trzy nagrody po zł 500,— za podręcznik z każdej dziedziny.

Nagrodzone mogą być tylko podręczniki, zatwierdzone przez Ministerstwo W. R. i O. P. do użytku szkolnego.

Termin zgłoszeń — do 1 maja 1938 r.

Uprasza się o zgłaszanie udziału w konkursie w biurze Zarządu Zgromadzenia Kupców m. st. Warszawy, przy ul. Królewskiej Nr 14.

62.

Wykaz dzieł nabytych przez Okręgową Bibliotekę Pedagogiczną Kuratorium O. S. Pom. w Grudziądzu w lipcu i sierpniu 1937 roku.

Askenazy Szymon: Szkice i portrety. (Wydanie pośmiertne). 1937. Str. XVIII + 398.

Berent Wacław: Diogenes w kontuszu. Opowieść o narodzinach literatów polskich. Str. 279.

Bobrzyński Michał: Dzieje Polski w zarysie. Tom III. Dzieje porozbiorowe. 1931. Str. VI+439.

Buczma-Czapliński Marek Dr.: Poradnik prawniczy. Zbiór ustaw i wzorów pism. Str. 800.

Czerny Zofia i Stasburger Maria: Teoria przyrządzania potraw. Materiały dla nauczycielki gospodarstwa i gospodyni domu. 1936.

Str. 214.
Dibelius Wilhelm: Morfologia powieści. 1937. Str. 31.
Eile Henryk: Czasy i ludzie. 1929. Str. 88.
— Prasa warszawska przed stu laty i współczesna jej ocena. 1929. Str. 54.
— Rok 1830. R. 1930. Str. 129.
Flisak Józef: Wychowanie fizyczne w organizacjach młodzieży pozaszkolnej. Podręcznik dla instruktora. 1935. Str. 78.
Funck-Brentano F.: Odrodzenie. 1937. Str. 346.
Gdynia. Album zdjęć portu i miasta. 1934. Kart 32.
Hartman Bernard mgr: Psychosocjologia człowieka przy pracy. Zarys ogólny. 1937. Str. 48.
Hiż Tadeusz: Talent, dziwactwo i coś jeszcze. 1937. Str. 285.
Jakubiec E. i Jarolim L.: Wychowanie fizyczne. Rozkład materiału naukowego wraz z osnowami lekcyjnymi. Str. 260.
Kilarski Jan: Gdańsk. Cuda Polski. Str. 252.
Książka zastępowej. Praca zbiorowa pod redakcją J. Łapińskiej. 1936. Str. 152.
Kuchta Jan: Dzieci trudne do wychowania. Część szczegółowa: Typy. 1936. Str. 72.
Kwartalnik Historyczny. Rocznik 4. 1936. Str. 841 + 52.
Lutosławski Wincenty: Jak rośnie dobrobyt? Zarys polskiej teorii gospodarstwa narodowego. 1936. Str. 256.
Łotocka Stefania: Plan pracy wychowawczej. Dla kl. I — VII szkół powszechnych. 1936. Str. 20.
Macewicz Piotr: Ocena przydatności do zawodu. Wyd. II-gie. 1936/37. Str. 48.
Oderfeldówna Anna: Młodzież przedmieścia. Z badań ankietowych na Ochocie. 1937. Str. XXXII + 235.
Papée Fryderyk: Jan Olbracht: 1936. Str. 256 + 1 mapa.
Pastuszka Józef ks. dr: Filozofia współczesna. Tom I i II. 1934 i 1936. Str. 167 + 314.
Pieśni Podhala na 2 i 3 równe głosy. Zebrał i opracował Stanisław Mierczyński, ilustrowała Janina Konarska. 1935. Str. 68.
Polacy i Rusini. Biblioteka spraw i zagadnień narodowych polskich. 1935. Str. 95.
Przemysł i sztuka ludowa jako teren działania spółdzielczości. Str. 67.
Przewodnik świetlicowy. Praca zbiorowa w 7 częściach pod redakcją Walentego Regulskiego. Cz. V. Teatralne formy pracy. 1936. Str. 229.
Przyjaciel Szkoły. Rocznik XV. 1936. Str. 870.
Przyremblanka S.: Kwiaty na codzień. Hodowla kwiatów w domu, w doniczkach i wazonach. Str. 112.
Rasiński Faustyn: Bilans pracy społecznej w Polsce. Z roku 1933. R. 1937. Str. 31.
Recouly R.: Franciszek Józef. Zmierzch cesarstwa. Powieść biograficzna. 1937. Str. 290.
Rocznik Kasprowiczowski. 1936. Str. 266.
Rubczyński Witold: Etyka. Wyd. II-gie „Zarysu etyki", poprawione i rozszerzone. Tom I, II i III. 1936. Str. 212 + 128 + 167.
Skorowidz do Dziennika Ustaw od 1917 roku systematycznie ułożony. Opracowali A. Słomiński i K. Klikar. 1934. Str. 200.
Sokołowski Jan Bogumił Dr: Ptaki ziem polskich. Tom. I. 1936. Str. XI + 433.
Spitzer Leo, Vossler Karl, Vinogradov Viktor: Z zagadnień stylistyki. Rozprawa wstępna Zygmunta Łempickiego. 1937. Str. XLVII + 159.
Staff Leopold: Uśmiechy godzin. Wydanie nowe. 1922. Str. 157.
Staff Leopold: Wawrzyny. Dramat w 3 aktach. Str. 112.
— W cieniu miecza. Wydanie nowe. Str. 179.
— Igrzysko. Wydanie nowe. 1922. Str. 168.
— Łabędź i lira. Wydanie nowe. Str. 186.
— Południca. Dramat w 3 aktach. 1920. Str. 159.
— Gałąź kwitnąca. Wyd. III. 1922. Str. 181.
— Skarb. Tragedia w 3 aktach. Wyd. III. 1921. Str. 192.
— To samo. Dramat w 3 aktach. Wyd. II. Str. 121.
— Godiwa. Ballada w 3 aktach. Wydanie nowe. 1922. Str. 161.
Staff Ludwik Maria: Zgrzebna kantyczka. Poezje. Z przedmową Wacława Berenta. Str. 95.
Suchodolski Bogdan: Uspołecznienie kultury. 1937. Str. 385.
Szewczykowski Jan Dr med.: Higienia zaprawy sportowej i pomoc doraźna w sporcie. 1934. Str. 69.
Szirwindt M. L.: Nowe kierunki psychologii. Behavioryzm Watsona. 1936. Str. 32.
Szymanowskiego Wacława Listy o wypadkach w Polsce 1861 — 1862. Przedmowę napisał Marceli Handelsman. 1936. Str. XV + 165.
Tarlè Eugeniusz Prof.: Napoleon. Cz. I. Wschodzące słońce. Str. 217.
Teatr Ludowy. Rocznik XXVIII. 1936. Str. 176.
Urzędowy Wykaz Druków, wydanych w Rzeczypospolitej Polskiej. Rocznik IX. 1936. Str. 642 + 90 + 49 nlb. + 35.
Wasilewski Leon: Ukraińska sprawa narodowa w jej rozwoju historycznym. 1925. Str. VIII + 218.
— Litwa i Białoruś. Zarys historyczno-polityczny stosunków narodowościowych. 1925. Str. VIII + 251.
— Sprawy narodowościowe w teorii i w życiu. 1929. Str. VII + 232.
Wieroński Tadeusz: Testament ideowo-wychowawczy Józefa Piłsudskiego. 1937. Str. 170.
Winnicki L. Brave George: Nowoczesna metoda języka angielskiego. Str. 109.

Wyspiański Stanisław: Warszawianka, pieśń z roku 1831. Opracował Juliusz Saloni. Wielka Biblioteka Nr 38. 1929. Str. C. I. Tekst. Cz. II. Objaśnienia i przepisy. Str. 43 + 85 + 1 mapa.

Żeleński Tadeusz (Boy): Romanse cieniów. (Wrażenia teatralne). 1935. Str. 260.

63.

Książki nadesłane:

Wydawnictwa M. Arcta w Warszawie, Nowy Świat 35.

M. H. Serejski — **Historia powszechna** na I-szą klasę gimnazjalną. Wydanie drugie. 1937 r. Cena 2.60 zł.

W. Daszewska i I. Szpotańska — **Wspólną pracą.** — Przyroda — geografia dla kl. III szkół powsz. I st. Kurs B. 1937 r. Cena 1 zł.

K. Bzowski — **Geografia** (z dodatkiem) dla kl. V szkół powszechnych. 1933 r. Cena 1.60 zł.

St. Szober — **Nauka o języku** dla kl. I gim. 1937 r. Cena 70 gr.

B. Dyakowski — **Przyroda żywa** dla kl. V szkół powsz. II i III st. 1937 r. Wydanie nowe przerobione.

St. Szober — **Gramatyka polska** dla kl. V szkół powsz. 1937 r. Cena 60 gr.

H. i T. Jaczewscy — **Podręcznik zoologii** dla kl. I gimn. 1937 r. Wydanie trzecie. Cena 1.80 zł.

St. Szober — **Słownik Ortoepiczny** — Jak mówić i pisać po polsku. Zeszyt I, str. XVI + 96, zeszyt II str. 97—192, zeszyt III str. 193—288, zeszyt IV str. 289—384, zeszyt V str. 385—480, zeszyt VI str. 481—662. Warszawa, 1937 r. Cena zeszytu 3.70 zł. Całość w brosz. 30 zł — w opr. 36 zł.

W. Doroszewski — **Myśli i uwagi o języku polskim.** Poprawność językowa i nauczanie języka. Objaśnienia wyrazów i form. Uwagi o pisowni. 136 stron. 1937 r. Cena 4 zł.

Wydawnictwa M. Arcta — Warszawa i K. Rutskiego — Wilno

A. Dmochowski i St. Ziemecki — **Przyroda nieożywiona** dla kl. V szkół powsz. II i III st. Cena 1 zł.

A. Dmochowski, St. Ziemecki, J. Wernerowa i M. Szczawińska — **Nauka o przyrodzie i o ziemi** dla kl. IV szkół powsz. I st. Kurs B. Cena 1.10 zł.

J. Kubicka — **Ćwiczenia ortograficzne** dla kl. II szkół powsz. Cena 50 gr.

Wydawnictwa Książnicy-Atlas, Lwów — Warszawa (Nowy Świat 59)

P. Łoziński — **Zoologia i botanika** dla kl. I gimnazjum kupieckiego i innych gimnazjów zawodowych. 1937 r. Str. 160. Cena 3.10 zł.

Konturowy Atlas historyczny. Seria pięciu mapek Polski, Europy, Europy Zachodniej, kraje śródziemnomorskie i Wschód.

M. Falski — **Wskazówki metodyczne** do **elementarza** dla szkół wiejskich. M. Falski: Wskazówki metodyczne, T. Benui: Uwagi fonetyczne. 1937 r. Str. 75. Cena 1 zł.

M. Piwowarczyk — **Zajęcia rękodzielnicze w szkole.** Roboty z drzewa. Podręcznik dostosowany do programu nauki na klasę V, VI i VII szkół powsz. i I kl. gimn. Str. 128 z atlasem o 162 ryc. i 32 tabl. Cena 4 zł.

Z. Nowakowski — **Gałązka rozmarynu.** Widowisko w 5 obrazach. 1938 r. Str. 186.

W. Referowski — **Okno wystawowe.** 1938 r. Str. 186. Cena 11 zł.

S. Górniak i E. Ehrlich. — **Kapitał, obroty i rentowność sklepu detalicznego.** 1937 r. Str. 44. Cena 1.10 zł.

Inne:

Młodości damy ci skrzydła — Warszawa 1937. Wydawnictwo Dowództwa Lotnictwa. Str. 84.

inż. E. Romer — **Przyrządy do nauczania fizyki w liceach.** Klasa I — Zakład Pomocy Naukowych Lwów 1937/38. Str. 110.

Fizyka. Klasa I liceum mat.-fiz., przyr., hum., klas. i pedagog. Katalog pomocy naukowych — St. Kruszew-

Ustrój i organizacja szkolnictwa. Opracowali Dr Zygmunt Kwiatkowski — Naczelnik Wydziału Prawnego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Dr Stefan Białas. Zbiór przepisów w zakresie administracji szkolnictwa. Tom II. Wydawnictwo zalecone przez Ministerstwo WR i OP do użytku władz szkolnych (II. S. 5636/37). Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937 r. Str. 491. Cena zł 5.

Książkę niniejszą, stanowiącą pierwszy usystematyzowany zbiór przepisów w zakresie nowego ustroju i organizacji szkolnictwa, powitać należy z prawdziwym uznaniem.

Brak tego rodzaju wydawnictwa odczuwany był zdawna bardzo dotkliwie zarówno przez czynniki administracji szkolnej, jak zwłaszcza przez liczne rzesze nauczycieli.

Praca uwzględnia stan prawny z dnia 1 września 1937 roku.

Obfity materiał przepisów podzielony został na rozdziały następujące: 1) Przepisy zasadnicze o ustroju szkolnictwa; 2) Organizacja publicznych szkół powszechnych; 3) Organizacja szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli; 4) Organizacja szkół zawodowych i szkół dokształcających zawodowych; 5) Ustrój szkolnictwa artystycznego; 6) Przepisy o przystosowaniu niektórych ustaw do wprowadzenia w życie nowego ustroju szkolnictwa; 7) Organizacja roku szkolnego; 8) Orzecznictwo Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Ponadto w dodatku zamieszczona została ustawa z dnia 30 sierpnia 1937 r. o ustroju szkolnictwa.

Książka nie zawiera przepisów organizacyjnych natury administracyjnej i gospodarczej, które zebrane będą w oddzielnym zbiorze.

Nadmienić należy, że jest to już drugi tom pożytecznego „Zbioru przepisów w zakresie administracji szkolnictwa" wydawanego przez Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych w porozumieniu z Ministerstwem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Tom pierwszy zawierający „Kwalifikacje zawodowe nauczycieli szkół powszechnych" ukazał się przed kilku miesiącami, tom III poświęcony „Prawu szkół prywatnych" znajduje się w druku.

Gustaw Olechowski: **Na wielką wyprawę.** Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych Lwów 1937. Str. 117 + 1 nlb., ilustr. 19. Cena zł 2.

Mieczysław B. Lepecki: **Sybir wspomnień.** Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych Lwów 1937. Str. 182 + 1 nlb. ilustr. 72. Cena zł 3,80.

Cieślińska O. i Nieniewska H.: **Les Français de nos jours.** Podręcznik do nauki języka francuskiego dla IV klasy gimnazjalnej. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937 r. Str. 184 + 78. Cena ze znaczkiem na T-wo PBPSP zł 1,90.

Dewitzowa W. i Żółtkowska G.: **Menschen und Staaten, Schaffen und Wirken.** Podręcznik do nauki języka niemieckiego dla klasy IV gimnazjalnej. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937 r. Str. 278 + 2 nlb. + 71. Cena ze znaczkiem na T-wo PBPSP zł 1,90.

Ignacy Strycharski i Stefan Essmanowski: **Italia.** Czytanka łacińska dla I klasy gimnazjalnej. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937 r. Cena wraz ze znaczkiem na Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych zł 1,50.

Aniela Paschalis-Grabowska: **Modelowanie form krawieckich.** Tekst i 36 tablic ze 125 rycinami. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937. Str. 71 + tablice. Cena wraz ze znaczkiem na T-wo PBPSP zł 2,60.

Borowiecka M. i Jacewiczówna A.: **Arytmetyka dla dorosłych i młodocianych w mieście.** I rok nauki. Według programu szkół wieczorowych dla dorosłych wskazanego do użytku przez Ministerstwo W. R. i O. P. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937. Str. 80. Cena zł 1.

Borowiecka M., Próchnikowa-Gomólińska I. i Zygmunt R.: **Arytmetyka i geometria dla dorosłych i młodocianych w mieście.** II rok nauki. Według programu szkół wieczorowych dla dorosłych wskazanego do użytku przez Ministerstwo W. R. i O. P. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937. Str. 142. Cena zł 1,40.

Hensel G. i Kowalski S.: **Podstawy elektrotechniki.** Cz. I. Kurs klasy II gimnazjum elektrycznego. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937 r. Str. 273. Cena ze znaczkiem na T-wo PBPSP zł 4,10.

Józefowicz I. i Wróblewski K.: **Wypisy polskie** na klasę I gimnazjum kupieckiego. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937 r. Str. 288. Cena ze znaczkiem na T-wo PBPSP zł 3,60.

Petrażycka-Cichocka Z.: **Geografia gospodarcza Polski** dla klasy III gimnazjum kupieckiego. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937 r. Str. 372 + 4 nlb. Cena ze znaczkiem na T-wo PBPSP zł 4,40.

Lipa A.: **Arytmetyka handlowa** dla I klasy gimnazjum kupieckiego. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937 r. Str. 156. Cena ze znaczkiem na T-wo PBPSP zł 2,80.

Tatoń A. i Jabłowski K.: **Sprzedaż sklepowa.** Książka dla sprzedawcy .Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937 r. Str. 229 + 7 nlb. Cena zł 2,70.

Szewczenko T.: **Małyj Kobzar.** Z malunkamy T. Szewczenka. Pryhotowyw do druku ta pojasnyw W. Kałynowycz. (Cikawa knyżka. Tom 1 — 2). Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937 r. Str. 91 + 5 nlb., 23 ilustracje. Cena zł 1,20.

Buczackyj B.: **Jak my peremohły.** Pryhotowyw do druku ta pojasnyw W. Kałynowycz. (Cikawa knyżka. Tom 3). Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937 r. Str. 48. 7 ilustracji. 1 tablica. Cena zł 0,70.

Bodnarczuk A.: **Pryhody Sawy Uchacza.** Pryhotowyw do druku ta pojasnyw W. Kałynowycz. (Cikawa knyżka. Tom. 6). Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937 r. Str. 44 + 4 nlb. 10 ilustracji. Cena zł 0,70.

Drozd M.: **Peremożeć okeanu.** Na osnowi spomyniw majora S. Skarżyńskoho. Prohotowyw do druku ta pojasnyw W. Kałynowicz. (Cikawa knyżka. Tom 8—9). Str. 104. 23 ilustracje, 1 mapa. Cena zł 1,20.

Należność za prenumeratę na rok 1938 oraz zaległości z tytułu prenumeraty należy wpłacać na konto P. K. O. 203.100.

Wydawnictwo Dziennik Urzędowy K. O. S. Pom.

Cena prenumeraty rocznej Dziennika Urzędowego 6,— zł. Numer pojedyńczy (bez przesyłki pocztowej) 50 gr. Konto w P. K. O. 203100.

Warunki umieszczenia ogłoszeń: Cała strona zł 100,—, ½ strony zł 55,—, ¼ strony zł 30,—, 1/8 strony zł 20,—, 1/16 strony zł 12,—.

Ogłoszenia umieszcza się tylko po zapłaceniu z góry przypadającej należności (Konto nr 203100 w P. K. O.). Administracja pozostawia bez odpowiedzi nadesłane do druku ogłoszenia, o ile jednocześnie należność nie została wpłacona.

Zamówienie na prenumeratę jak również na numery pojedyńcze wykonywa się jedynie po wpłaceniu należności. Reklamacje z powodu nieotrzymania poszczególnych numerów wnosić należy do właściwych urzędów pocztowych niezwłocznie po otrzymaniu następnego, kolejnego numeru. Reklamacyj spóźnionych lub wniesionych niewłaściwie nie uwzględnia się.

Nakładem Wydawnictwa Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego.

Tłoczono z polecenia Kuratora Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Drukarni Spółdzielczej, Toruń, Mickiewicza 2-4.

